

AZƏRBAYCANIN
DÖVLƏT TORPAQ
XƏRİTƏSİNİN
LEGENDASI

*Əlyazma Azərbaycan MEA Torpaqşünaslıq
və Aqrokimya institutunun Elmi Şurası
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur.*

НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК АЗЕРБАЙДЖАНА
AZERBAIJAN NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES

**ЛЕГЕНДА ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЧВЕННОЙ
КАРТЫ АЗЕРБАЙДЖАНА**

**THE LEGEND OF AZERBAIJAN STATE
SOIL MAP**

Баку – «Элм» – 2003

**AZƏRBAYCANIN DÖVLƏT TORPAQ
XƏRİTƏSİNİN LEGENDASI**

Bakı – «Elm» – 2003

Məsul redaktorlar:

Q.Ş. Məmmədov, M.P. Babayev, Ş.G. Həsənov

Tərtib edənlər:

**H.Ə. Əliyev, M.M. Salayev, Q.Ş. Məmmədov,
M.P. Babayev, Ş.G. Həsənov, B.İ. Həsənov,
V.H. Həsənov, Ç.M. Cəfərova**

Ответственные редакторы:

Г.Ш. Мамедов, М.П. Бабаев, Ш.Г. Гасанов

Составители:

**Г.А. Алиев, М.М. Салаев, Г.Ш. Мамедов,
М.П. Бабаев, Ш.Г. Гасанов, Б.И. Гасанов,
В.Г. Гасанов, Ч.М. Джафарова**

3702040000

655(07) - 2003

© «Elm» nəşriyyatı, 2003.

GİRİŞ

Təqdim olunan legenda Azərbaycanın 1:100000 miqyaslı Dövlət Torpaq xəritəsinin tam işlənmiş variantının məhsuludur. Bu legendada Respublikada müxtəlif torpaq qrupları birləşdirilmişdir:

1. Alp və subalp çəmənlərinin və çəmənbəzqırlarının torpaqları;
2. Mezofil meşələrin torpaqları;
3. Rütubətli və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları;
4. Kserofil meşələrin, kolluqların və dağbozqırlarının torpaqları;
5. Quru subtropik bozqırlarının və yarımsəhraların torpaqları;
6. Çaybasarların və düzən meşələrin torpaqları.

Hər bir zona üçün landşaftın qısa ekoloji-coğrafi xülasəsi verilmişdir. Dövlət torpaq xəritəsində legendaya daxil olan torpaq adlarının ümumi sayı 450-dən çoxdur. Bu torpaq adları ümumi torpaqəmələgəlmə prosesini ardıcıl surətdə özündə əks etdirir.

ВВЕДЕНИЕ

Представленная легенда на основе Государственной Почвенной карты Азербайджана является завершающим этапом работы по составлению сводной почвенной карт 1:100000 масштаба.

Предлагаемая легенда почвенной карты в пределах 1:100000 масштаба с максимальной детальностью характеризует распространение различных генетических групп почв и их пространственное распространение.

Для удобства использования и умозрительного чтения и сравнимости легенда почв сгруппирована по биоклиматическим ландшафтным зонам:

1. Почвы альпийских и субальпийских лугов и луговых степей.
2. Почвы мезофильных лесов.
3. Почвы влажных и полувлажных субтропиков.
4. Почвы ксерофильных лесов, кустарников и горных степей.
5. Почвы сухих субтропических степей и полупустынь
6. Почвы пойм и низинных лесов.

1:100000 miqyasda təqdim olunan torpaq legendası əsaslı surətdə yenidən işlənmiş, əlavə olaraq 1:200000 miqyasda olan xəritənin ilkin redaksiyasındakı çatışmamazlıqları daha dəqiq müəyyən olunmuşdur. İlk dəfə olaraq xəritədə texnogen torpaqların sərhədləri dəqiqləşdirilmişdir. Buraya neftlə çirkələnmiş, dağ-mədən, habelə karxana və tikinti materialları ilə korlanmış torpaqlar daxildir. Xüsusi olaraq, kseromorf torpaqlar tam əksini tapmışdır.

Buraya yuxa güclü, denudasiyaya və deflyasiya uğramış və yamacların kollüvial, çınqıllı və daşlı torpaqları olavə olunmuşdur.

Suvarılan və mədəniləşmiş torpaqların arealı əhəmiyyətli dərəcədə işlənmiş, habelə quru subtropik bozqırların, çaybasarların və düzən meşələrin torpaqlarının nomenklaturasında yeniləşmələr aparılmışdır.

Azərbaycanın dağlıq vilayətlərinin yüksək dərəcədə parçalanmasının, torpaq örtüyünün strukturasında müxtəliflik yaratmasını, habelə antropogen çoxəsrlik suvarma və mədəniləşmə

Для каждой зоны дается краткий эколого-географические условия конкретного ландшафта.

Число почвенных единиц, составляющих легенду Государственной Почвенной карты республики достигает более 450 наименований. Эти почвенные единицы представлены в легенде в порядке, отражающий в целом процессы почвообразования.

Легенда, предлагаемой 1:100000 масштабной карты, критически коренным образом переработана и введены ряд дополнительных разделов, отсутствующие в первоначальной редакции карты 1:200000 м. Впервые оконтурена целая группа техногенно-нарушенных земель: нефтезагрязненные, горно-рудные и карьерно-строительные виды земель, особой рубрикой выделены такие группы ксероморфных почв сильно дефилированных и денудированных, мало-мощных, щебнистых и коллювиально-осыпные каменистые образования склонов.

Существенно дополнен ареал орошаемых и окультуренных почв, а так же значительно обновлена номенклатура почв сухих субтропических степей и почвы пойменных и низинных лесов.

prosesinə təsirinin, Respublikanın düzənlik və ovalıq hissəsi torpaqlarında mikro və mezo-relyef şəraitindən, bitki örtüyü, qranulometrik tərkib və süxurların xarakterindən asılı olaraq xəritədə və onun leyendasında ilk dəfə torpaq kompleksləri və birləşmələri verilmişdir.

Torpaqların təqdim olunan leyendası bütün tip və yarımtiplərin, habelə, xam və antropogen dəyişilmiş torpaqların 1:100000 miqyasda ən mükəmməl landşaft xarakteristikasını verən sorğu sənədi ola bilər.

Bu materialdan kənd təsərrüfatı institutları, meliorasiya və su təsərrüfatı müəssisəsi işçiləri, elm sahəsində çalışan mütəxəssislər, coğrafsünaslar və landşaftsünaslar və s. ixtisas sahibləri dövlət əhəmiyyətli sənəd kimi istifadə edə bilərlər.

Elmi-metodik işlər Coğrafiya institutunun akademiki H.Ə. Əliyev, torpaqların mənşəyi, coğrafiyası və xəritəçiliyi laboratoriyasından Azərbaycan MEA Müxbir Üzvi Salayev M.M.-nin rəhbərliyi altında işlənmişdir.

İşin icraçıları: Azərbaycan MEA-nın

Учитывая высокую расчлененность поверхности горной области Азербайджана, создающую неоднородность структуры почвенного покрова, а также вековые воздействия антропогенного фактора в орошаемых районах, обуславливающие крайнюю пестроту почв равнин и низменных областей республики, на карте впервые выделены комплексы и сочетания почв, под которыми подразумевается частая смена почв на небольших или больших участках в связи с изменением условий микро- и мезорельефа, состава и характера растительности, механического состава пород и условий орошения.

Легенда является наглядным справочным пособием, где представлены почвенные типы и подтипы целинных и антропогенно-измененных почв Азербайджана на основе 1:100000м почвенной карты республики. Может быть использована специалистами различных отраслей сельскохозяйственного производства, научными работниками, почвоведом-географами, мелиораторами, ландшафтоведами и др..

Научно-методическая работа выполнена академиком Г.А. Алиевым и члена корреспондента НАН Азербайджанской Республики, Салаева М.Э.

Müxbir Üzvləri Məmmədov Q.Ş., Babayev M.P., coğrafiya elmləri doktoru professor Həsənov Ş.G., k.t.e.n. Həsənov V.Q. və k.t.e.n. Cəfərova Ç.M..

Kameral-texniki işlərə kömək laboratoriyasının kiçik elmi işçisi Eybaliyev Ə.E., mühəndis-xəritəçi Həmzəyeva T., Sultanova M. tərəfindən yerinə yetirilmişdir. Bütün işçilərə öz təşəkkürümüzü bildiririk.

Составители работы является член-корреспонденты НАН Азербайджанской Республики Мамедов Г.Ш., Бабаев М.П., доктор географических наук профессор Гасанов Ш.Г., кандидаты сельскохозяйственных наук Гасанов В.Г., Джафарова Ч.М.,

Камерально-техническая помощь оказано младшим научным сотрудником лаборатории Эйбалиевым А., инженерами-картографами Гамзаевой Т., Султановой М., которым выражаем свою признательность.

1. ALP VƏ SUBALP ÇƏMƏNLƏRİNİN VƏ ÇƏMƏN-BOZQIRLARININ TORPAQLARI.

Azərbaycanın yüksək dağlıq zonası dəniz səviyyəsindən 2000-4500 metr yüksəklikləri əhatə edir. Bu zonanın ümumi sahəsi 8200-8700 km² –dir ki, bu da respublika ərazisinin 10,2 %-ni təşkil edir.

Geomorfoloji nöqteyi-nəzərdən bu zona Baş Qafqaz silsiləsinin, Kiçik Qafqazın və Talış dağlarının, habelə, Naxçıvan MR-nin suayırıcı qurşağını əhatə edir.

Torpaqəmələgəlmə prosesi yüksək rütubət və istilik çatışmamazlığı şəraitində gedir. Zonanın iqlimi mülayim soyuq (subboreal) iqlim qurşağına aid edilir. Bu da zona iqliminin olduqca sərtliyi, uzunmüddətli qar örtüyü olan qışı, qısa və çox sərin yayı ilə səciyyələnir. Bitkilərin vegetasiya dövrü çox qısadır.

Orta illik temperatur 4,2-5,1°C arasında təbəddüd edir. Orta temperaturu mənfi (-5,1-8,9°) olan aylar dekabr-yanvar və fevral aylarıdır.

1. ПОЧВА АЛЬПИЙСКИХ И СУБАЛЬПИЙСКИХ ЛУГОВ И ЛУГОВЫХ СТЕПЕЙ.

Высокогорная зона в Азербайджане приурочена к высотам от 2000 до 4500 м над уровнем моря. Общая площадь высокогорного ландшафта 8200-8700 км², что составляет 10,2 % от общей площади республики.

В геоморфологическом отношении они занимают верхнюю часть высокогорного пояса, вдоль водораздельного пространства Главного Кавказского хребта, Малого Кавказа, системы гор Талыша и Нахичеванской Автономной Республики.

Почвообразование протекает в условиях промывного режима и при явном недостатке тепла и высокой влажности.

Высокогорная зона Азербайджана относится к умеренно холодному (суббореальному) климатическому поясу.

Климат высокогорной зоны отличается крайней суровостью с продолжительным снежным покровом и морозами, вегетационный период короткий. Лето короткое и прохладное. Средняя годовая температура колеблется пределах 4,2-5,1°, отрицательная температура атмосферы наблюдается в декабре-январе месяце (-5,1-8,9°).

Ən isti ayın (iyul) orta temperaturu (10,9-11,2°C).

10⁰-dən yuxarı illik aktiv temperaturaların cəmi 1280-1780°C-r. Yağıntılarının orta illik miqdarı 1200-1600 mm-r. Buxarlanma çox zəifdir. İvanova görə rütubətlənmə əmsalları 1,22-1,50-dir.

Bitki örtüyünün flora tərkibi olduqca müxtəlifdir və yüksəkliklə əlaqədar olaraq çox dəyişir.

Alp qurşağında bitkilər örtük təşkil etmir, fraqmentlər şəklində tez-tez daşlı sahələrlə növbələşir.

Zonanın bitki örtüyü müxtəlif növlü ot bitkiləri, dənli bitkilərlə təmsil olunur. Çim əmələgətirən bitkilər: çır yulaf, qumotu, şəhduran, şirpəncəsi və s.

Alp və subalp çəmənlikləri zonasının daşlı, qayalı hissələrində əsas bitkilər mamır, şibyə, manjetka və rododendronlardır.

Subalp çəmənliklərinin bitkiləri-dənli və müxtəlifotlu-dənli bitkilər, rododendron,

блюдаются в декабре-январе месяце (-5,1-8,9⁰).

Температура жаркого месяца (июнь) 10,9-11,2°C сумма активных температур >10⁰ составляет 1280-1780⁰. Среднее годовое количество атмосферных осадков 1200-1600 мм.

Испаряемость низкая, коэффициент увлажнения (по Иванову)-1,22-1,50.

Растительность по флористическому составу крайне неоднородна и меняется с высотой местности.

В альпийском поясе растительность встречается небольшим несомкнутым покровом или фрагментами, которые часто прерываются каменистыми осыпями и россыпями.

В альпийских лугах многие виды разнотравные и плотнодерновые осокозлаковые сообщества, дернообразователями является овсяница, осокапечальная-манжетка, кобрезия и другие.

В скально-осыпном поясе, в виду крайней суровости климатических условий, растительный покров представлен мхами, лишайниками, манжетка, миныарциями и зарослями рододендрона.

Субальпийские луга представлены ценозами злаковыми, разнотравно-злаковыми, зарослями, рододендрона, а в относительно сухих частях

bətən quraq yerlərdə çəmən-bozqır bitkiləri və s.-dir.

Alp və subalp çəmənlikləri zonasının torpaqları kənd təsərrüfatında əsasən, yay otlaqları, biçənəklər kimi istifadə olunur. Bəzi yerlərdə ara-sıra dənli bitkilər becərilir.

лугово-степными сообществами.

Почвенный покров представлен: горно-луговыми, горно-лесо-луговыми и горно-лугово-степными типами с соответствующими подтипами.

Почвы зоны альпийских и субальпийских лугов входят в основной фонд земель для пастбищных сенокосных и кормовых угодий, выборочно используются под зерновые культуры.

Distrik Reqsols

<i>Tip. Dağ-Çəmən</i>		<i>Тип. Горно-Луговые</i>	
DÇ ⁱ	İbtidai dağ-çəmən	ГЛг ^п	Горно-луговые примитивные
DÇ ^{qm.tz}	Çimli-torflu dağ-çəmən	ГЛг ^{дт}	Горно-луговые дерново-торфянистые
DÇ ^{qm}	Çimli dağ-çəmən	ГЛг ^д	Горно-луговые дерновые
DÇ ^{qm} _{ql}	Qleyvari çimli dağ-çəmən	ГЛг ^д _{гл}	Горно-луговые дерновые глееватые
DÇ ^{qk}	Qalıq karbonatlı dağ-çəmən	ГЛг ^{ос.к}	Горно-луговые остаточнокarbonатные
DÇQ	Qaramtıl dağ-çəmən	ГЛгч	Горно-луговые черноземовидные
DÇQ ^y	Yuyulmuş qaramtıl dağ-çəmən	ГЛгч ^в	Горно-луговые черноземовидные выщелоченные
‘DÇQ ^y	Yuxa yuyulmuş qaramtıl dağ-çəmən	‘ГЛгч ^в	Горно-луговые черноземовидные выщелоченные, маломощные
DÇQ ^{ql}	Səthi qleyvari qaramtıl dağ-çəmən	ГЛгч ^{пр}	Горно-луговые черноземовидные поверхностно-глееватые

DÇQ ^{bc}	Beçərilən qaramtıl dağ-çəmən	Глгч ^p	Горно-луговые черноземовидные распахиваемые
DÇQ ^{ic}	Tam inkişaf etməmiş qaramtıl dağ- çəmən	Глгч ^u	Горно-луговые черноземовидные неполноразвитые
Umbric Leptisols			
	<i>Tip. Dağ-Meşə-Çəmən</i>		<i>Тип. Горные Лесо-Луговые</i>
DmÇ ₃	Tünd dağ-meşə-çəmən	Глл ₃	Горные лесо-луговые темные
‘DmÇ ₃	Yuxa tünd dağ-meşə-çəmən	‘Глл ₃	Горные лесо-луговые темные маломощные
DmÇ ^k _{bz}	Bozqırlaşmış karbonatlı dağ-meşə- çəmən	Гллос ^k	Горные лесо-луговые карбонатные остепненные
DmÇ ₂	Adi dağ-meşə-çəmən	Глл ^{ob}	Горные лесо-луговые обыкновенные
Haplic Phaeozems			
	<i>Tip. Dağ-Çəmən Bozqır</i>		<i>Тип. Горные Лугово-Степные</i>
DÇB ^{yqm}	Yumşaq çimli dağ-çəmən bozqır	Глгс ^{px}	Горные лугово-степные рыхлодерновые
DÇB ^u _{yqm}	Yuxa yumşaq çimli dağ-çəmən boz- qır	‘Глгс ^{px}	Горные лугово-степные рыхлодерновые, маломощные
DÇB ^z _{aqm}	Sıx çimli dağ-çəmən bozqır	Глгс ^{пл}	Горные лугово-степные плотнoderновые
DÇB ^z _{scm}	Yuxa sıx çimli dağ-çəmən bozqır	Глгс ^{пл}	Горные лугово-степные плотнoderновые маломощные
DÇB ^z _{bq}	Becərilən dağ-çəmən bozqır	Глгс ^p	Горные лугово-степные распахиваемые

II. Mezofil meşələrin torpaqları

Mezofil meşələr Böyük Qafqazın cənub və şimal-şərq hissəsi, Kiçik Qafqaz vilayəti və Talış dağ sisteminin 800-2200 m hündürlükdə olan xeyli rütubətli hissələrini tutur. Ərazinin relyefi eroziya təhlükəsi olan şiddətli parçalanmış orta dağlıq xarakteri daşımaqla dağ çayları ilə güclü parçalanmışdır. Zonanın iqlimi mülayim-isti və rütubətlidir. Soyuq ayın (yanvar) orta illik temperaturu sıfırdan aşağı olub $-2,6-0,6^{\circ}\text{C}$, isti ayın temperaturu isə $12-20^{\circ}\text{C}$ aralığında dəyişir.

10°C -dən çox temperaturların illik cəmi $1730-3200^{\circ}\text{C}$ -dir. Orta illik yağıntı $570-950$ mm-dir. Buxarlanma $500-700$ mm-dir. Ümumi rütubət əmsalı (KU) $1,0-1,5$, summar (ümumi) radiasiya $132-136$ kkal/sm² təşkil edir.

Zonanın iqlimi sıx örtüklü, yüksək bonitetli meşə bitkilərinin inkişafına şərait yaradır.

Meşə bitkiləri əsasən şərq fıstığı, Qafqaz vələsi, ümumiyyətlə, palıd-vələs meşələri ilə səciyyələnir. Meşə döşənəyi yaxşı inkişaf etmiş meşəaltı bitkilərlə xarakterizə olunur.

II. Почвы мезофильных лесов

Зона мезофильных лесов занимает верхнюю более увлажненную часть среднегорья южные и северо-восточные склоны Большого Кавказа, области Малого Кавказа, система гор Талыша в пределах высот 800-2200 м над уровнем моря.

Рельеф сильно эрозионно-опасный, представленный из сильно расчлененных среднегорий и горно-ущельевых котловин, густо изрезанные горными реками.

Климат этой зоны умеренно-теплый, влажный. Среднегодовая температура холодного месяца (январь) держится ниже нуля в пределах $(-2,6-0,6^{\circ})$, теплого месяца $12-20^{\circ}\text{C}$.

Сумма температур $>10^{\circ}$ колеблется в пределах $1730-3200^{\circ}$, среднегодовое количество осадков $570-950$ мм, испаряемость $500-700$ мм, коэффициент увлажнения (КУ) $1,0-1,5$ суммарная радиация $132-136$ ккал/см².

Климат зоны обеспечивает развитие пышной высокобонитетной лесной растительности с преобладанием бука восточного и граба кавказского растительность представлена также дубово-грабовыми насаждениями с примесью клена в ясеня, образуя плотной лесной полог, сильно затеяющий поверхность почвы. Как

Bunlar əsasən meşə bənövşəsi, ayıdöşəyi və s. ibarətdir. Əraziyə qonur-dağ meşə, çimli-karbonatlı dağ-meşə torpaqlar daxildir.

Zona torpaqları meşə bitkiləri altında olduğundan kənd təsərrüfatı nöqteyi-nəzərindən çox zəif mənimsənilmişdir. Əsasən bicanəklər, adda-budda dəmyə əkinçilik və arıçılıq inkişaf tapmışdır.

мертвопокровные леса, для них характерно слабое развитие подлеска и травянистого покрова (папоротник, лесная фиалка и др.) с обилием накопления лесного опада.

В эту зону выходят горно-лесные бурые, горно-лесные дерново-карбонатные почвы.

В земледельческом отношении территория слабо освоена, выборочно используются под сенокосы и частично под богары, а также для развития пчеловодства.

Butruc Cambisols

<i>Tip . Qonur Dağ-Meşə</i>		<i>Tun. Горно-Лесные Бурые</i>	
DmQr ^d	Doymamış qonur dağ-meşə	Глб ^{nc}	Горно-лесные бурые ненасыщенные
Dmqr ^t	Tipik qonur dağ-meşə	Глб ^t	Горно-лесные бурые типичные
‘Dmqr ^t	Yuxa tipik qonur dağ-meşə	‘Глб ^t	Горно-лесные бурые типичные маломощные
Dmqr ^y	Yuyulmuş qonur dağ-meşə	Глб ^b	Горно-лесные бурые выщелоченные
‘Dmqr ^y	Yuxa yuyulmuş qonur dağ-meşə	‘Глб ^b	Горно-лесные бурые выщелоченные маломощные
Dmqr ^{qk}	Qalıq-karbonatlı qonur dağ-meşə	Глб ^{oc.k}	Горно-лесные бурые остаточнокарбонатные
Dmqr ^c	Çəmənləşmiş qonur dağ-meşə	Глб ^{ol}	Горно-лесные бурые олуговелые
Dmqr ^{br}	Bozqırlaşmış qonur dağ-meşə	Глб ^{oc}	Горно-лесные бурые остепненные
Dmqr ^{ls}	Löşləşmiş qonur dağ-meşə	Глб ^{pc}	Горно-лесные бурые лессовированные

Dmqr^{te} Tam inkişaf etməmiş qonur dağ-meşə

Глб^и Горно-лесные бурые
неполюноразвитые

Umbric Zeptisolsrendzic leptisols

Tip. Çimli-Karbonatlı Dağ-Meşə

*Тип. Горно-Лесные Дерново-Карбо-
Натные*

DmÇk^t Tipik çimli-karbonatlı dağ-meşə

Глдк^t Горно-лесные дерново-карбонатные
типичные

DmÇk^y Yuyulmuş çimli-karbonatlı dağ-meşə

Глдк^b Горно-лесные дерново-карбонатные
выщелоченные

III. Rütubətli və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları

Rütubətli subtropiklərin torpaqları dəniz-sahili ovalığı və Lənkəran vilayətinin acaq dağlıq qursağını dəniz səviyyəsindən 600-700 m-dən -25 m-ə qədər olan yüksəkliklərini tutur və Respublikanın ən kənar cənub hissəsinə qədər yayılır.

Yüksək atmosfer rütübətlənməsi, mövsümü düşən yağıntılar (maksimum payız və yaz aylarında, minimum yay aylarında), yüksək istilik və yüksək səviyyəli aktiv temperatur, uzun isti qış- bütün bu göstəricilər Respublikanın rütubətli subtropik iqlimini Aralıq dənizinə xas olan iqlim xüsusiyyətlərinə bənzədir.

III. Почвы влажных и полувлажных субтропиков.

Почвы влажных субтропиков приурочена к приморской низменности и поясу низких гор Ленкоранской области в пределах высот от 600 м до 28 м и распространены в крайней южной части республики.

Повышенной атмосферное увлажнение, сезонный режим осадков с максимумом в осенний и весенний периоды с уменьшением в летние месяцы, высокое напряжение тепла, повышенный уровень активных температур, продолжительная теплая зима являются характерными чертами влажного субтропического климата

Orta illik temperatur $14-14,3^{\circ}\text{C}$ -dir. Ən soyuq ayın (yanvar) temperaturu $3,7-4,3^{\circ}\text{C}$ arasında təbəddüd edir. Ən isti ayın (iyul) orta temperaturu $24,5-25,6^{\circ}\text{C}$ -dir. Torpaqlar il boyu donmur.

10°C -dən yuxarı fəal temperaturların illik cəmi $3800-4400^{\circ}\text{C}$ -dir. Orta illik yağıntı $1400-1700$ mm-dir. Ümumi rütubətlənmə əmsali (KU) $1,5-1,6$ -dır. Lakin şimala doğru iqlimin aridləşməsi nəticəsində rütubətlənmə əmsali $0,7-0,8$ -ə endiyi müşahidə olunur.

Təbii bitki örtüyü Hirkan tipli subtropik meşə bitkiləri ilə səciyyələnir. Bunlar əsas etibarilə dəmir-ağac, şabalıdyarpaq palıd, azad ağacından ibarətdir. Bu meşələrdə meyvə ağacı (çir alma, armud, alça və s.) yox dərəcə-sindədir. Meşəaltı ot örtüyü yaxşı inkişaf etmişdir. Dəniz sahil boyu güclü inkişaf etmiş su-bataqlıq bitkiləri vardır.

Rütubətli və yarımrütubətli zonanın ərazisi kənd təsərrüfatı nöqtəy-nəzərindən çox yaxşı mənimsənilmişdir. Ərazidə əsasən suvarma əkinçiliyi inkişaf etmişdir. Tərəvəz-bostan bitkiləri və sitruslar (limon, mandarin, feyxoa) geniş inkişaf tapmışdır. Üzümcülük müəyyən qədər yayılmış, heyvandarlıq zəif inkişaf et-

средиземноморского пояса.

Среднегодовая температура равна $14,0-14,3^{\circ}$. Температура холодного месяца (январь) плюсовая и колеблется от $3,7$ до $4,3$, температура теплого месяца (июль) $24,5-25,6^{\circ}$. Почвы не промерзают. Сумма активных температур $> 10^{\circ}$. $3800-4400^{\circ}$. Среднее годовое количество осадков высокое $1400-1700$ мм.

Зона достаточно влажная (KU= $1,5-1,6$), к северу отмечается некоторая засушливость климата (KU= $0,7-0,8$).

Естественная растительность представлена субтропическими гирканскими лесами (железное дерево, каштановолистный дуб, дзельква с хорошо развитым подлеском и травянистым покровом). Для прибрежной полосы характерно развитие водно-болотной растительности.

Территория зоны влажных и полувлажных субтропиков отличается высокой освоенностью и занята в основном под орошаемыми субтропическими цитрусовыми культурами: чай, лимоны, мандарины, фейхоа, виноград. Широкое развитие получило овощеводство. Горные почвы области относятся к категории высокобони-

mişdir. Otlaq-örüş sahələri çox azdır. Bu da əsas etibarilə əhalinin çox böyük sıxlığı ilə izah olunur.

Əlbəttə, bunu ərazinin dağlıq hissəsi üçün demək olmaz.

Vilayətin dağ torpaqları yüksək bonitetli torpaqlar hesab olunur və enliyarpaqlı meşələrlə örtülmüşdür. Bu meşələr su və torpaq qoruyucu meşələr hesab olunur. Torpaqların bir qismi dənli bitkilər altında, habelə, yay otlaqları kimi istifadə olunur.

Zonada dağ-meşə sarı, dağ-sarı, dağ-meşə sarı-qonur, sarı-pseudopodzol, sarı-qleyli torpaqlar yayılmışdır.

тетных, которые заняты широколиственными лесами, имеющими большое водоохранное и почвозащитное значение и частично используется под пастбищные и сенокосные угодья, в также под зерновые культуры.

Эта зона представлена горно-лесными желтоземными, горными желтоземами, горно-лесными желто-бурыми, желтоземно-псевдооподзолистыми, желтоземно-глеевыми, орошаемыми, желтоземно-глеевыми типами почв.

Chromic luvisols

	<i>Tip. Dağ Sarı-Qonur</i>
DSQr ^{ls}	Lösləşmiş dağ sarı-qonur
DSQr ^t	Tipik dağ sarı-qonur
DSQr ^{pp}	Pseudopodzollaşmış dağ sarı-qonur
DSQr ^f	Çəmənləşmiş dağ sarı-qonur
DSQr ^{t.c.}	Tam inkişaf etməmiş dağ sarı-qonur

	<i>Тип Горные Желто-Бурые</i>
Гжб ^{лс}	Горные желто-бурые лесбивированные
Гжб ^t	Горные желто-бурые типичные
Гжб ^{пс}	Горные желто-бурые псевдооподзоленные
Гжб ^{ол}	Горные желто-бурые "олуговельные"
Гжб ^н	Горные желто-бурые неполноразвитые

Albic luvisols

<i>Tip . Dağ-Meşə Sarı</i>		<i>Тип. Горно-Лесные Желтоземные</i>	
DmS ^t	Tipik dağ-meşə sarı	Глж ^т	Горно-лесные желтоземные типичные
DmS ^{ls}	Lösləşmiş dağ-meşə sarı	Глж ^{лс}	Горно-лесные желтоземные лессивированные
DmS ^{pp}	Psevdo podzollaşmış dağ-meşə sarı	Глж ^{пс}	Горно-лесные желтоземные псевдоподзоленные
DmS ^{тс}	Tam inkişaf etməmiş dağ-meşə sarı	Глж ^н	Горно-лесные желтоземные неполноразвитые
<i>Tip. Dağ-Sarı</i>		<i>Тип. Горные Желтоземы</i>	
DS TM	Mədəniləşmiş tipik dağ-sarı	Гжок ^т	Горные желтоземы типичные окультуренные
DS ^{lsm}	Lösləşmiş dağ-sarı	Гж ^{лс}	Горные желтоземные лессивированные
DS ^{pp}	Psevdo podzollaşmış dağ sarı	Гж ^{пс}	Горные желтоземные псевдоподзоленные
DS ^{te}	Tam inkişaf etməmiş dağ-sarı	Гж ^н	Горные желтоземные неполноразвитие

Distric planosols

<i>Tip. Pseudopodzollaşmış Sarı</i>		<i>Тип. Желтоземы Псевдоподзоленные</i>	
SP _p ^p	Pseudopodzollaşmış sarı	Ж ^{пс}	Желтоземы псевдоподзоленные
SP _p ^m	Mədəniləşmiş psevdopodzollaşmış sarı	Ж _{ок} ^{пс}	Желтоземы псевдоподзоленные окультуренные
SP _p ^{dk}	Dərin karbonatlı psevdopodzollaşmış sarı	Ж _{г.к} ^{пс}	Желтоземы псевдоподзоленные глубинно-карбонатные

SP _p ^{ql}	Qleyli psevdopodzollaşmış sarı	ЖГ _{гл} ^{пс}	Желтоземы псевдоподзолённые глеевые
Qleyic hivosols			
	<i>Tip. Qleyli Sarı</i>		<i>Тип. Желтоземы Глеевые</i>
SQI _{dk} ^t	Dərin karbonatlı tipik qleyli sarı	ЖГ _{гк} ^т	Желтоземы глеевые, типичные глеубинно-карбонатные
SQI tm	Mədənələşmiş tipik qleyli sarı	ЖГ _{ок} ^т	Желтоземы глеевые типичные окультуренные
SQI ^{pp}	Psevdopodzollaşmış qleyli sarı	ЖГ ^{пс}	Желтоземы глеевые псевдоподзолённые
SQI ^{qk}	Qalıq karbonatlı qleyli sarı	ЖГ ^{оск}	Желтоземы глеевые остаточ- но-карбонатные
SQI ^{pi}	Qleyli psevdopodzollaşmış qleyli sarı	ЖГ _{гл} ^{пс}	Желтоземы глеевые псевдоподзолённые глеевые
SQI _r	Plantaj olunmuş qleyli sarı	ЖГ _{пж} ^{гл}	Желтоземы глеевые плантожированные
SQI ^{te}	Tam inkişaf etməmiş qleyli sarı	ЖГ ^н	Желтоземы глеевые неполноразвитые

IV. Kserofil meşələrin, kolluqların və dağ bozqırıları zonasının torpaqları.

Kserofil meşələrin, kolluqların və quru dağ
bozqırıların yayıldığı torpaqlar Azərbaycanın
dəniz səviyyəsindən 600-1200 m yüksəkliyi
olan dağətəyi, alcaq və orta dağlıq ərazilərini

IV. Почвы ксерофильных лесов кустарни- ков и сухих горных степей.

К сухому субтропическому поясу отнесена
обширная территория Азербайджана, распо-
ложенная в пределах высот от 500-600 м над уров-
нем моря до береговой линии Каспийского моря.

tutur. Aralıq dənizi landşaftına xas olan bu torpaqlar coğrafi arealına görə Böyük və Kiçik Qafqaz ərazilərində, Naxçıvan MR-da və qismən Talış regionunda yayılmışdır.

Zonanın iqlimi bütün parametrləri ilə aralıq dənizi iqlimi tipini xatırladır. Bu isə quru və çox isti yay, və mülayim qışı ilə səciyyələnən iqlimdir.

Havanın orta illik temperaturu $8,4-10,8^{\circ}\text{C}$, ən soyuq ayın (yanvar) orta temperaturu isə $0,2-3,4^{\circ}\text{C}$ -dir. Torpaq donmur, qar örtüyü davamlı deyildir. İllik yağıntılar 450-600 mm arasında tərəddüd edir. Əsasən yay və payızda daha çox yağır. İllik buxarlanma 530-970 mm-dir. Aktiv temperaturlar il ərzində $3400-4000^{\circ}\text{C}$ -dir. Rütubətlənmə əmsalı (KU) isə 0,46-1,1 arasında dəyişir.

Bitki örtüyü əsas etibarlı ilə quraqlıqsevən meşə və kolluqlarla səciyyələnir. Bu da meşə altında ərazinin günəş şüaları ilə kifayət qədər işıqlanmasını təmin edir.

Meşə ağacları arasında palıd-vələs seyrək-meşəlikləri, qismən püstə- arçan meşəliklər və şiblək tipli kolluqlar üstünlük təşkil edir.

Зона приурочена к нижнему относительно засушливому поясу сухих лесов и кустарников. Занимают значительную часть пояса средних и низких гор Большого и Малого Кавказа, Нахчыванской Автономной Республики, Алазань-Автаранской долины и Ленкоранской области.

Климатические условия ксерофильных лесов и кустарников, где получили в основном развитие коричневоземные почвы, по всем параметрам климату. Характерно для этого пояса сухое жаркое лето, продолжительная теплая осень и умеренная зима.

Средне годовая температура воздуха составляет $8,4-10,8^{\circ}\text{C}$, холодного месяца $0,2-3,4^{\circ}$. Почва не промерзает, стоговой покров неустойчив. Среднегодовое количество осадков изменяется в пределах 450-600 мм, с большим преимуществом выпадением весной и осенью, испаряемость 530-970 м.

Коэффициент увлажнения (КУ)- 0,46-1,1. Сумма активных температур $3400-4000^{\circ}\text{C}$.

Растительность представлена сухолюбивыми древесными и древесно-кустарниковыми насаждениями со светлым ажуром лесного полога, обеспечивающими достаточный доступ солнечных лучей на поверхность почвы. Леса состоят преимущественно дубово-грабовыми, грабин-

şiblək tipli kolluqlar üstünlük təşkil edir.

Aqroistehsalat nöqteyi-nəzərdən bu torpaqlar Azərbaycanın ön münbit torpaqları sırasına daxildir. Dənli, texniki bitkilər, habelə, paxlalı bitkilərin əkinləri geniş yayılmışdır. Bağçılıq, meyvəçilik, tərəvəz-bostançılıq, üzümçülük yaxşı inkişaf etmişdir.

Əsasən, aşağıdakı torpaq tiplərini özündə cəmləşdirir: dağ-meşə-qəhvəyi, suvarılan çəmən-qəhvəyi, meşə altından çıxmış dağ-qara və çəmən qara torpaqlar.

никовыми насаждениями. В относительно сухих вариантах получили свое развитие аридно редколесьевые группировки, представленные фисташково-арчевыми формациями, а также фригонидными и шибляковыми кустарниковыми сообществами.

В агропроизводственном отношении почвы этой зоны относятся к числу высоко плодородным почвам Азербайджана и используются под зерновые и технические культуры, садоводства с развитием плодово-ягодных и орехоплодных культур и виноградарники.

Основные типы почв представлены: горно-коричневыми, лугово-коричневыми, горными (послелесными) черноземами.

Chromic cambisols

<i>Tip. Dağ-Meşə Qəhvəyi</i>		<i>Тип. Горно-Лесные Коричневые</i>	
DQ _v ^y	Yuyulmuş dağ-meşə qəhvəyi	Gkç ^B	Горно-лесные коричневые выщелоченные
DQ _v ^{yqi}	Səthi qleyvari yuyulmuş dağ-meşə qəhvəyi	Gkç _{гл} ^B	Горно-лесные коричневые выщелоченные поверхностно-глееватые
DQ _v ^{ym}	Mədəniləşmiş yuyulmuş dağ qəhvəyi	Gkç _{ок} ^T	Горно-лесные коричневые выщелоченные окультуренные
DQ _v ^t	Tipik dağ-meşə qəhvəyi	Gkç _ч ^T	Горно-лесные коричневые типичные
DQ _v ^{tb}	Bozqırlaşmış tipik dağ-meşə qəhvəyi	Gkç _{ос} ^T	Горно-лесные коричневые типичные остепненные

DQ_{vbr}^t	Bərkimiş tipik dağ-meşə qəhvəyi	$\Gamma kч_{сл}^T$	Горно-лесные коричневые типичные слитые
DQ_{vyg}^t	Yuyulub toplanmış tipik dağ-meşə qəhvəyi	$\Gamma kч_{км}^T$	Горно-лесные коричневые типичные намытые
DQ_v^{tm}	Mədəniləşmiş tipik dağ qəhvəyi	$\Gamma kч_{ок}^T$	Горные коричневые типичные окультуренные
$'DQ_v$	Yuxa tipik dağ-meşə qəhvəyi	$'\Gamma kч^T$	Горно-лесные коричневые типичные маломощные
DQ_v^k	Karbonatlı dağ-meşə qəhvəyi	$\Gamma kч^k$	Горно-лесные коричневые карбонатные
DQ_v^{kdf}	Yüksək deflyasiyalı karbonatlı dağ-meşə qəhvəyi	$\Gamma kч_{дф}^k$	Горно-лесные коричневые карбонатные высоко-дефилированные
$'DQ_v^k$	Yuxa karbonatlı dağ-meşə qəhvəyi	$'\Gamma kч^k$	Горно-лесные коричневые карбонатные маломощные
DQ_{vbr}^k	Bərkimiş karbonatlı dağ-meşə qəhvəyi	$\Gamma kч_{сл}^k$	Горно-лесные коричневые карбонатные слитые
DQ_v^{kb}	Bozqırlaşmış karbonatlı dağ qəhvəyi	$\Gamma kч_{ос}^k$	Горные коричневые карбонатные остепненные
$'DQ_v^{kb}$	Yuxa bozqırlaşmış karbonatlı dağ qəhvəyi	$'\Gamma kч_{ос}^k$	Горные коричневые карбонатные остепненные маломощные
$DQ_{vaz.s}^k$	Arid-seyrək meşələrin karbonatlı dağ qəhvəyi	$\Gamma kч_{рл}^k$	Горные коричневые карбонатные аридно-редколесьевые
DQ_{vm}^k	Mədəniləşmiş karbonatlı dağ qəhvəyi	$\Gamma kч_{ок}^k$	Горные коричневые карбонатные окультуренные
DQ_v^{bz}	Bozqırlaşmış dağ qəhvəyi	$\Gamma kч^{oc}$	Горные коричневые остепненные

'DQ _v ^{bz}	Yuxa bozqırlaşmış dağ qəhvəyi	'Tkç ^{oc}	Горные коричневые остепненные маломощные
DQ _{vm} ^b z	Mədəniləşmiş bozqırlaşmış dağ qəhvəyi	Гкч _{ox} ^{oc}	Горные коричневые остепненные окультуренные
DQ _v ^m	Mədəniləşmiş dağ qəhvəyi	Гкч ^{ok}	Горные коричневые окультуренные
DQ _v ^s	Suvarılan yuxa dağ qəhvəyi	'Tkç ^{op}	Горные коричневые орошаемые маломощные
DQ _v ^{br}	Bərkimiş dağ-meşə qəhvəyi	Гкч ^{cl}	Горно-лесные коричневые слитые
DQ _v ^s	Suvarılan dağ qəhvəyi	Гкч ^{op}	Горные коричневые орошаемые
'DQ _v ^m	Yuxa mədəniləşmiş dağ qəhvəyi	'Tkç ^{ok}	Горные коричневые окультуренные маломощные
DQ _v ^{te}	Tam inkişaf etməmiş dağ qəhvəyi	Гкч ⁿ	Горные коричневые неполноразвитые

Vertic cambisols

Tip. Dağ Qəhvəyi-Çəmən

DQ _v Ç	Dağ qəhvəyi-çəmən	ГкчЛ
DQ _v Ç _m	Mədəniləşmiş dağ qəhvəyi-çəmən	ГкчЛ ^{ok}
DQ _v Ç _{ql}	Qleyvari dağ qəhvəyi-çəmən	ГкчЛ ^{cl}
DQ _v Ç _s ql	Suvarılan qleyvari dağ qəhvəyi-çəmən	ГкчЛ _{op} ^{gl}
'DQ _v Ç	Yuxa dağ qəhvəyi-çəmən	'TkчЛ

Тип. Горыне Коричневые Луговые

Горные коричневые луговые
Горные коричневые луговые окультуренные
Горные коричневые луговые глееватые
Горные коричневые луговые глеватые орошаемые
Горные коричневые луговые маломощные

DQ _v Ç ^s	Suvarılan dağ qəhvəyi-çəmən	ГкчЛ ^{ор}	Горные коричневые луговые орошаемые
'DQ _v Ç	Yuxa suvarılan dağ qəhvəyi-çəmən	'ГкчЛ ^{ор}	Горные коричневые луговые орошаемые маломощные

Vertic cambisols

Tip. Çəmənləşmiş Dağ Qəhvəyi

ÇDQ _v ^s	Şoranlı çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	ЛГкч ^{ск}	Горные луговато-коричневые солончаковые
ÇDQ _v	Çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	ЛГкч	Горные луговато-коричневые
ÇDQ _v ^{ql}	Qleyvari çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	ЛГкч ^л	Горные луговато-коричневые глееватые
ÇDQ _v ^s	Suvarılan çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	ЛГкч ^{ор}	Горные луговато-коричневые орошаемые
ÇDQ _v ^m	Mədənileşmiş çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	ЛГкч ^{ок}	Горные луговато-коричневые окультуренные
ÇDQ _v ^s	Suvarılan şoranvari çəmənləşmiş qəhvəyi	ЛГкч _{ор} ^{ск}	Луговато-коричневые солончаковые орошаемые
ÇDQ _v ^s	Suvarılan çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	ЛГкч ^{ор}	Горные луговато-коричневые орошаемые
'ÇDQ _v ^s	Yuxa suvarılan çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	'ЛГкч ^{ор}	Горные луговато-коричневые орошаемые маломощные
'ÇDQ _v	Yuxa çəmənləşmiş dağ qəhvəyi	ГЛкч	Горные луговато-коричневые маломощные
Q _{var.s} ^k	Arid-seyrəkləşmiş karbonatlı qəhvəyi	meşələrin Kч _{ор} ^k	Коричневые карбонатные аридно-редколесьевые

'Q _v C ^m	Yuxa mədəniləşmiş qəhvəyi çəmən	'KчЛ ^{OK}	Коричневые луговые окультуренные маломощные
Q _v C ^{qk}	Şorakətli qəhvəyi çəmən	KчЛ ^{CH}	Коричневые луговые солонцеватые
ÇQ _v ^s	Şoranlı qəhvəyi çəmən	KчЛ ^{CK}	Коричневые луговые солончаковые
ÇQ _v ^s	Suvarılan çəmənleşmiş-qəhvəyi	ЛКч ^{OP}	Луговато-коричневые орошаемые
ÇQ _v ^s	Şoranlı çəmənleşmiş-qəhvəyi	ЛКч ^{CK}	Луговато-коричневые солончаковые
ÇQ _v ^{sq}	Suvarılan şoranlıvari çəmənleşmiş-qəhvəyi	ЛКч _{op} ^{CK}	Луговато-коричневые солончаковатые орошаемые
ÇQ _v ^{qb}	qleyvari çəmənleşmiş-qəhvəyi	ЛКч ^{LI}	Луговато-коричневые глееватые
ÇQ _v ^m	Mədəniləşmiş çəmənleşmiş-qəhvəyi	ЛКч ^{OK}	Луговато-коричневые окультуренные

Chernosems

Tip. Dağ-Qara

DQ _r ^y	Yuyulmuş dağ-qara	Гч ^B
'DQ _r ^y	Yuxa yuyulmuş dağ-qara	'Гч ^B
'DQ _r ^{ym}	Yuxa mədəniləşmiş yuyulmuş dağ-qara	'Гч _{ок} ^B
DQ _r ^k	Karbonatlı dağ-qara	Гч ^K
DQ _r ^{km}	Mədəniləşmiş karbonatlı dağ-qara	Гч _{ок} ^K

Тип. Горные Черноземы

Горные черноземы (посленые) выщелоченные
Горные черноземы (посленые) выщелоченные, маломощные
Горные черноземы выщелоченные окультуренные, маломощные
Горные черноземы карбонатные
Горные черноземы карбонатные окультуренные

'DQ _{tm} ^k	Yuxa mədəniləşmiş karbonatlı dağ-qara	'Гч _{ок} ^к	Горные черноземы карбонатные окультуренные маломощные
DQ _r ^k	Yuxa karbonatlı dağ-qara	'Гч ^к	Горные черноземы карбонатные маломощные
DQ _r ^{br}	Bərkimiş dağ-qara	Гч ^{сл}	Горные черноземы слитые
'DQ _r ^{br}	Yuxa bərkimiş dağ-qara	'Гч ^{сл}	Горные черноземы слитые маломощные
DQ ^{ql}	Səthi qleyvari dağ-qara	Гч ^{гп}	Горные черноземы поперностно глееватые
DQÇ	Dağ çəmən-qara	ГчЛ	Гоные лугово-черноземные
DQÇ ^m	Mədəniləşmiş dağ-çəmən-qara	ГчЛ ^{ок}	Гоные лугово-черноземные окультуренные
'DQÇ _m	Mədəniləşmiş dağ qara-çəmən	'ГчЛ ^{ок}	Горные черноземы луговые окультуренные, маломощные
ÇDQ	Dağ çəmən-qara	ЛГч	Гоные лугово-черноземные
ÇDQ ^m	Mədəniləşmiş dağ çəmən-qara	ЛГч ^{ок}	Гоные лугово-черноземные окультуренные

V. Quru subtropik bozqırların və yarım-səhraların torpaqları

Quru subtropik bozqır və yarım-səhra torpaqları zonası Azərbaycanın çox geniş ərazilərini əhatə edir. Zonaya Kür-Araz ovalığı, Böyük və Kiçik Qafqazın dağətəyi düzənlik hissələri, Samur-Dəvəçi ovalığı, Abşeron

V. Почвы сухих субтропических степей и полупустынь.

Сухостепеная и полупустынная субтропическая зона расположена на высоте от 200-400 м над уровнем моря до 28 м и занимает шлейфовую полосу низких гор Большого и Малого Кавказа, северную часть Ленкоранской низменности, полупустынная зона охватывает

yarımadası və Qobustan massivi, habelə, Naxçıvan MR-nın arazboyu düzənlikləri daxildir. Cənub-şərqdə Lənkəran vilayətinin şimal hissəsi də bu zonaya aiddir.

Ümumiyyətlə, bütün ərazinin dəniz səviyyəsinə görə hündürlüyü 28 m-dən 200-400 m-ə qədərdir. İqlim nöqtəyi-nəzərdən ərazi xeyli aridliyi ilə fərqlənir. Orta illik temperatur $12-13^{\circ}\text{C}$ arasında təbəddüd edir. Ən soyuq ayın (yanvar) orta temperaturu $0,2-2,1^{\circ}\text{C}$ arasında, ən isti ayın (iyul) temperaturu $+20-27^{\circ}\text{C}$ arasında təbəddüd edir.

Orta illik yağıntılar 110-488 mm-dir. Buxarlanma yüksəkdir.

Rütubətlənmə əmsalı (KU) 0,3-0,5 arasında dəyişir. 10°C -dən yuxarı temperaturun cəmi $3344-4472^{\circ}\text{C}$ -dir.

Təbii bitki örtüyü çox az ərazidə qalmışdır. Əsas bitkilər yovşan-daşdayan, yovşan-darağotu bitkiləri və efemerlərdən ibarətdir. Xırda kolcuqlar, yulğun və s. bitkilər üstünlük təşkil edir. Şoran bitkiləri çoxdur.

Yarımsəhra zonasında bitki örtüyü tez-tez şoranlar və gilli takırlarla əvəz olunur. Burada ərazinin başdan-başa bitki örtüyü ilə örtülməsi müşahidə olunmur. Kənd təsərrüfatı nöqtəyi-

низменности. полупустынная зона охватывает всю орошаемую зону Кура-Араксинской низменности, Апшерон-Кобыстанскую и часть Самур-Дивичинской низменности, а также Нахичеванскую низменность.

В климатическом отношении эта зона отличается более выраженной аридностью.

Климат зоны определяется как субтропический. Среднегодовая температура колеблется в пределах $12-13^{\circ}$, температура холодного месяца (январь) плюсовая и изменяется от $0,2$ до $2,1^{\circ}$. Температура жаркого месяца $20-27^{\circ}$.

Годовое количество осадков составляет 110-488 мм, испаряемость высокая, коэффициент увлажнения 0,3-0,5. Сумма температур выше 10°C составляет 3344-4472 $^{\circ}$.

Естественная растительность сохранила на ограниченных целинных территориях и представлена полынно-бородачевыми, полынно-житняковыми, полынно-солянковыми, солянковыми и эфемироидами и мелко кустарниковыми насаждениями.

В зоне полупустыни растительность образует несомкнутый покров, прерываемой солончаками и глинистыми такырами.

В агропроизводственном отношении, зона

müşahidə olunmur. Kənd təsərrüfatı nöqteyi-nəzərdən ərazi çox yüksək səviyyədə mənim-sənilmişdir. Zonada dəmyə və suvarma şərai-tində üzümçülük, pambıqçılıq, taxılçılıq, habe-lə, bağçılıq və heyvandarlıq inkişaf tapmışdır.

Zonanın əsas torpaqları aşağıdakılardır: dağ boz-qəhvəyi, dağ boz-qəhvəyi çəmən, boz-qonur, boz, qonur-yarımsəhra, çəmən-boz, çə-mənvari-boz

характеризуется высокой освоенностью и заня-ты богарами и орошаемыми культурами, вино-градниками, садами, зерновыми культурами, хлопчатником и частично пастбищами.

Основные типы почв: горные серо-коричневые, горные серо-коричневые луговые, горные-бурые, серо-бурые, сероземы, бурые по-лупустынные, лугово-сероземные, луговато-сероземные.

Vermic cambisols

<i>Tip. Dağ Boz-Qəhvəyi (şabalıdı)</i>		<i>Tip. Горные Серо-Коричневые (каштановые)</i>
DBQv ₃	Dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^Т Горные серо-коричневые (каштановые) темные
DBQv ₃ ^{sk}	Şorakətvari dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^{CH} Горные серо-коричневые (каштановые) темные солонцеватые
DBQv ₃ ^{dş}	Dərindən şorlaşmış dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^{ГЗС} Горные серо-коричневые (каштановые) темные глубинно-засоленные
DBQv ₃ ^s	Suvarılan dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^{OP} Горные серо-коричневые (каштановые) темные орошаемые
DBQv ₃ ^{br}	Bərkimiş dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^{CL} Горные серо-коричневые (каштановые) темные слитые
DBQv ₃ ^{qs}	Qədimdən suvarılan dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^{д.ор} Горные серо-коричневые (каштановые) темные давноорошаемые

DBQv _{3sk} ^{qs}	Qədimdən suvarılan şorakətvari dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч _{3CH} ^{д.ор}	Горные серо-коричневые (каштановые) темные солонцеватые лавнооршаемые
DBQv ₃ ^y	Yuyulmuş dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^B	Горные серо-коричневые (каштановые) темные выщелоченные
DBQv ₃ ^k	Karbonatlı dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^K	Горные серо-коричневые (каштановые) темные карбонатные
DBQv ₃ ^m	Mədəniləşmiş dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₃ ^{OK}	Горные серо-коричневые (каштановые) темные окультуренные
'DBQv ₃ ^s	Yuxa suvarılan dağ tünd boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₃ ^{op}	Горные серо-коричневые (каштановые) темные орошаемые маломощные
DBQv ₂	Dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные
'DBQv ₂	Yuxa, dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные маломощные
DBQv ₂ ^{sk} _m	Mədəniləşmiş şorakətvari dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{CH.OK}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солонцеват окультуренные
DBQv ₂ ^{sk}	Şorakətvari dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{CH}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные, солонцеватые
'DBQv ₂ ^{sk}	Yuxa, şorakətvari dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₂ ^{CH}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солонцеватые, маломощные

DBQv ^{sk.qs} ₂	Qədimdən suvarılan şorakətvari dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{ch do} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солонцеватые, давноорошаемые
DBQv ^{s.sk} ₂	Suvarılan şorakətvari dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{ch op} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солонцеватые, орошаемые
DBQv ^s ₂	Şoranlı dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{ck} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солончаковые
'DBQv ^s ₂	Yuxa, şoranlı dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ^{ck} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солончаковые, маломощные
DBQv ^{m.s} ₂	MədənİLəşmiş şoranlı dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{ck ok} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солончаковые окультуренные
DBQv ^{s.sk} ₂	Şorakətli-şoranlı dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{ch ck} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные солонцевато-солончаковые
DBQv ^{qs} ₂	Qədimdən suvarılan dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{do} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные давноорошаемые
DBQv ^s ₂	Suvarılan dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{op} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные орошаемые
DBQv ^m ₂	MədənİLəşmiş dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{ok} ₂	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные окультуренные

'DBQv ₂ ^{ds}	Yuxa dərindən şorlaşmış dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{гл.зс}	туренные Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные глубинно-засоленные, маломощные
DBQv ₂ ^{ds}	Dərindən şorlaşmış dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{гл.зс}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные глубинно-засоленные
DBQv ₂ ^k	Karbonatlı dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^k	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные карбонатные
DBQv ₂ ^{dqp}	Dərindən gipsli dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{г.гл}	Горные серо-коричневые (каштановые) глубинно-гипсоносные
DBQv ₂ ^{df. ds}	Deflyasiyaya uğramış dərindən şorlaşmış dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ДФ ^{г.зс}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные глубинно-засоленные дифилированные
DBQv ₂ ^{qs}	Qalıq şorlaşmış dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{о.зс}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные точно засоленные
DBQv ₂ ^{yg}	Yuyulub toplanmış dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{нм}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные "намытые"
DBQv ₂ ^{br}	Bərkimiş dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{сл}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные слитые

DBQv ₂ ^{gc}	Gəcli dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{гж}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные гажевые
'DBQv ₂ ^{gc}	Yuxa gəcli dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₂ ^{гж}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные гажевые маломощные
DBQv ₂ ^{sgc}	Suvarılan gəcli dağ adi boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₂ ^{гжор}	Горные серо-коричневые (каштановые) обыкновенные гажевые-орошаемые
DBQv ₁	Dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые
DBQv ₁ ^k	Karbonatlı dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^k	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые карбонатные
'DBQv ₁ ^k	Yuxa karbonatlı açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₁ ^k	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые карбонатные маломощные
DBQv ₁ ^{sk}	Şorakətli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{сн}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солонцеватые
DBQv _{1df} ^s _k	Deflyasiyalı şorakətli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{сн.дф}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солонцеватые дефилированные
'DBQv ₁ ^{sk}	Yuxa şorakətli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₁ ^{сн}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солонцеватые маломощные
DBQv ₁ ^{ds}	Dərindən şorlaşmış dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{г.эс}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые глубинно-заселенные

DBQV _{1df} ^d	Dərindən şorlaşmış deflyasiyalı dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч _{1дф} ^{г зс}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые глубинно-заселенные дефилированные
DBQV ₁ ^{dgp}	Dərindən gipsli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{г.гп}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые глубинно-гипсоносные
'DBQV ₁ ^{dg}	Yuxa dərindən gipsli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₁ ^{г.гп}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые глубинно-гипсоносные, маломощные
DBQV _{1df} ^q	Deflyasiyalı gipsli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{гп дф}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые гипсоносные дефилированные
DBQV ₁ ^s	Şoranlı dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{ск}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солончаковые
'DBQV ₁ ^s	Yuxa şoranlı dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₁ ^{ск}	Горные серо-коричневые (каштановые) солончаковые, маломощные
DBQV ₁ ^{s.sk}	Suvarılan şorakətvari dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{сн.ор}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солонцеватые, орошаемые
DBQV _{1sk} ^q	Qədimdən suvarılan şoranlı dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{сн до}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солонцеватые давноорошаемые
DBQV ₁ ^{s.sk}	Suvarılan şorakətvari dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{ск.ор}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солончаковые, орошаемые

DBQv ₁ ^m	Mədəniləşmiş dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{ок}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые окультуренные
DBQv ₁ ^s	Suvarılan dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{ор}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые орошаемые
DBQv ₁ ^{qs}	Qədimdən suvarılan dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{до}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые давнооращаемые
DBQv ₁ ^{br}	Bərkimiş dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{с.т}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые, слитые
'DBQv ₁	Yuxa dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₁	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые, маломощные
DBQv ₁ ^{df}	Deflyasiyaya uğramış dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{лф}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые дефилированные
DBQv _{1df} ^d §	Yuxa deflyasiyalı dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч _{1лф} ^{г.зс}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые глубинно-засоленные дефилированные
DBQv ₁ ^{ql}	Qleyvari dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{гл}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые глееватые
DBQv ₁ ^{qs}	Qalıq şorlaşmış dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{о.зс}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые остаточнo-засо-лeннeе
'DBQv ₁ ^{qs}	Yuxa qalıq şorlaşmış dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	'Гскч ₁ ^{о.зс}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые остаточнo-засолкннeе, маломощные

DBQv ₁ ^{s, şk}	Şoranvari-şorakətvəri dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{СК-СН}
DBQv ₁ ^{gc}	Gəcli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{ГЖ}
DBQv ₁ ^{sgc}	Suvarılan, gəcli dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{ГЖ ОР}
DBQv ₁ ^{yg}	Yuyulub toplanmış dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{НМ}
DBQv ₁ ^{ygs}	Yuyulub toplanmış şoranlı dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{СК-НМ}
DBQv ₁ ^{tc}	Tam inkişaf etməmiş dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^Н

Cambisols

Tip. Dağ Boz-Qəhvəyi (şabalıdı)

Çəmən

DBQÇ	Dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ
DBQvÇ ^s	Suvarılan dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{ОР}
'DBQvÇ	Yuxa suvarılan dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	'ГскчЛ ^{ОР}

Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солончаковато-солонцеватые

Горные серо-коричневые (каштановые) светлые гажевые

Горные серо-коричневые (каштановые) светлые гажевые орошаемые

Горные серо-коричневые (каштановые) светлые намытые

Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солончаковые намытые

Горные серо-коричневые (каштановые) неполноразвитые

Тип. Горный Серо-Коричневые (каштановые) Луговые

Горные серо-коричневые (каштановые) луговые

Горные серо-коричневые (каштановые) луговые орошаемые

Горные серо-коричневые (каштановые) луговые орошаемые маломощные

DBQvÇ ^{qs}	Qədimdən suvarılan dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{то}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые давноорошаемые
DBQvÇ ^m	Mədəniləşmiş dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{ок}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые окультуренные
DBQvÇ ^{ql}	Qleyvari dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{гл}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые глееватые
DBQvÇ ^{sq}	Suvarılan qleyvari dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{гл.ор}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые глееватые, орошаемые
DBQvÇ ^s	Şoranlı dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{ск}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые солончаковые
DBQvÇ ^{sq}	Şoranlı qleyvari dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{ск.гл}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые солончакватые глееватые
DBQvÇ ^s	Suvarılan çəmənleşmiş dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı)	ГскчЛ ^{ор}	Горные серо-коричневые (каштановые) орошаемые
DBQvÇ ^{sk}	Şorakətvari dağ-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{сн}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые солонцеватые
DBQvÇ ^{s.s} _k	Suvarılan şorakətvari dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{сн.ор}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые солонцеватые орошаемые
'DBQvÇ ^s _k	Yuxa şorakətvari dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) çəmən	ГскчЛ ^{сн}	Горные серо-коричневые (каштановые) луговые солонцеватые, маломощные

DBQvÇ^{yg} Yuyulub gətirilmiş çəmən dağ boz- ГскчЛ^{HM}
qəhvəyi (şabalıdı)

Cambisols

Tip. Çəmənləşmiş Dağ Boz-Qəhvəyi (şabalıdı)

DÇBQv Şorakətvari çəmənləşmiş dağ boz- ГЛскч
qəhvəyi (şabalıdı)

DÇBQv^{s,sk} Suvarılan şorakətvari çəmənləşmiş ГЛскч^{CH,OP}
dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı)

'DÇBQv^s Yuxa suvarılan şorakətvari çəmən- ГЛскч^{OP}
ləşmiş dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı)

DÇBQv^{ql} Qleyvari, çəmənləşmiş şorakətvari ГЛскч^{ГЛ}
dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı)

DÇBQv^{qs,sk} Qədimdən suvarılan şorakətvari ГЛскч^{CH,DO}
çəmənləşmiş dağ boz-qəhvəyi
(şabalıdı)

Cypsic calcisols

Tip. Dağ Boz-Qonur

DBQ_r^{s,sk} Şoranlı-şorakətli dağ boz-qonur ГСБ^{C,CH}

'DBQ_r^s Yuxa şoranvari dağ boz-qonur ГСБ^{CK}

Горные серо-коричневые (каштановые) луговые, намытые

Тип. Горные Луговато Серо-Коричневые (каштановые)

Горные луговато серо-коричневые (каштановые)

Горные луговато серо-коричневые (каштановые) солонцеватые орошаемые

Горные луговато серо-коричневые (каштановые) маломощные

Горные луговато серо-коричневые (каштановые) глееватые

Горные луговато серо-коричневые (каштановые) солонцеватые давноорошаемые

Тип. Горные Серо-Бурые

Горные серо-бурые солончаково-солонцеватые

Горные серо-бурые солончаковатые маломощные

'DBQ _r ^d _ş	Yuxa dərindən şoranlı dağ boz-qonur	'ГСБ ^{г.зс}	Горные серо-бурые глубинно засоленные, маломощные
DBQ _r ^ş	Şoranlı dağ boz-qonur	ГСБ ^{ск}	Горные серо-бурые солончаковые
'DBQ _r ^ş	Yuxa şoranlı dağ boz-qonur	'ГСБ ^{ск}	Горные серо-бурые солончаковые маломощные
DBQ _r ^{şk}	Şorakətvari dağ boz-qonur	ГСБ ^{сн}	Горные серо-бурые солонцеватые
DBQ _r ^{dş}	Deflyasiyaya uğramış şorakətvari dağ boz-qonur	ГСБ _{дф} ^{сн}	Горные серо-бурые солонцеватые дефилированные
DBQ _r ^{s,şk}	Suvarılan şorakətvari dağ boz-qonur	ГСБ _{ор} ^{сн}	Горные серо-бурые солонцеватые орошаемые
'DBQ _r ^{şk}	Yuxa şorakətvari dağ boz-qonur	'ГСБ ^{сн}	Горные серо-бурые солонцеватые маломощные
DBQ _r ^{ş,q} _p	Gipsli şoranlı dağ boz-qonur	ГСБ ^{ск.гл}	Горные серо-бурые солончаковые гипсоносные
DBQ _r ^{s,ş}	Suvarılan şoranvari dağ boz-qonur	ГСБ ^{ск.ор}	Горные серо-бурые солончаковые орошаемые
DBQ _r ^{s,şk}	Şoranlı- şorakətvari dağ boz-qonur	ГСБ ^{ск.сн}	Горные серо-бурые солончаково-солонцеватые
DBQ _r ^{qp}	Gipsli dağ boz-qonur	ГСБ ^{гл}	Горные серо-бурые гипсоносные
DBQ _r ^{dş}	Dərindən şorlaşmış dağ boz-qonur	ГСБ ^{г.зс}	Горные серо-бурые глубинно-засоленные
DBQ _r ^ş _{dş}	Deflyasiyaya uğramış dərindən şorlaşmış dağ boz-qonur	ГСБ ^{зс.дф}	Горные серо-бурые глубинно-засоленные дефилированные
'DBQ _r ^{dş}	Yuxa dərindən şorlaşmış dağ boz-qonur	'ГСБ ^{г.зс}	Горные серо-бурые глубинно-засоленные маломощные

DBQ_i^{df} Deflyasiyaya uğramış dağ boz-qonur ГСБ^{df}

DBQ_i^{tc} Tam inkişaf etməmiş dağ boz-qonur ГСБ^h

Горные серо-бурые дефилированные

Горные серо-бурые неполноразвитые

Caplissols

Tip. Dağ Açıq- Boz

DB₁^{sk} Suvarlan şorakətvəri dağ açıq-boz ГС₁^{сн.ор}

DB₁^q Şoranlı dağ açıq-boz ГС₁^{ск}

DB₁^{sq} Suvarılan şoranvari dağ açıq-boz ГС₁^{ск.ор}

DB₁^{sq1} Qleyvari şoranlı dağ açıq-boz ГС₁^{ск.гл}

'DB₁^q Yuxa, şoranlı dağ açıq-boz 'ГС₁^{ск}

Тип. Горные Сероземы Светлые

Горные сероземы светлые солонцеватые орошаемые

Горные сероземы светлые солончаковые

Горные сероземы светлые солончаковые орошаемые

Горные сероземы светлые солончаковые глееватые

Горные сероземы светлые солончаковые маломощные

DB₁^{qs} Qədimdən suvarılan dağ açıq-boz ГС₁^{до}

DB₁^{qs} Qədimdən suvarılan şoranvari dağ açıq-boz ГС^{ск.до}

'DB₁^{q-sk} Yuxa şoranlı-şorakətvəri dağ açıq-boz ГС^{ск-сн}

Горные сероземы светлые давноорошаемые

Горные сероземы солончаковатые давноорошаемые

Горные сероземы светлые солончаковато-солонцеватые, маломощные

DB_y^k Yüksək karbonatlı ibtidai dağ açıq-boz ГС_{БК}^п

Горные сероземы примитивные высококарбонатные

DB _s ⁱ	Şoranlı ibtidai dağ açıq-boz	ГС _{ск} ^п	Горные сероземы примитивные солончаковые
DB _s ^{is}	Suvarılan ibtidai dağ açıq-boz	ГС _{ск оп} ^п	Горные сероземы примитивные солончаковатые орошаемые
DÇB ^s	Suvarılan dağ çəmən-boz	ГСЛ ^{оп}	Горные лугово-сероземные орошаемые
DÇB ^{qs}	Qədimdən suvarılan dağ çəmən-boz	ГСЛ ^{до}	Горные лугово-сероземные давно орошаемые

Calcisols

<i>Tip. Qonur Yarım səhra</i>				<i>Тип. Бурые Полупустынные</i>	
Q _r ^s	Şoranlı qonur yarım səhra		Б _p ^{ск}	Бурые	полупустынные
Q _r ^{sk}	Şorakətvari qonur yarım səhra		Б _p ^{сн}	Бурые	полупустынные солонцеватые
Q _r ^{s,sk}	Suvarılan şorakətvari qonur yarım səhra		Б _p ^{сн,оп}	Бурые	полупустынные солонцеватые орошаемые
Q _r ^{s-sk}	Şoranvari-şorakətvari qonur yarım səhra		Б _p ^{сн-ск}	Бурые	полупустынные солонцеватые солончаковатые
Q _{rqp} ^s	Gipsli şoranlı qonur yarım səhra		Б _p ^{ск,гл}	Бурые	полупустынные солончаковые гипсоносные
ÇQ _r ^s	Şoranlı çəmənleşmiş qonur yarım səhra		ЛБ _p ^{ск}	Луговато-бурые солончаковые	
ÇQ _r ^{s-sk}	Şorakətvari çəmənleşmiş qonur		ЛБ _p ^{ск-сн}	Луговато-бурые	солончаково-солонцеватые
Q _r Ç ^{s-sk}	Suvarılan şorakətvari çəmən-qonur		Б _p Л _{сн} ^{оп}	Луговато-бурые	солонцеватые орошаемые

Q_rÇ^s Şoranlı çəmən-qonur
Q_rÇ^{şk} Şorakətvari çəmən-qonur

Б_рЛ^{сх}

Луговато-бурые солончаковые

Б_рЛ^{сн}

Луговато-бурые солонцеватые

*Qypsic calcisols**Tip. Boz-Qonur*

BQ_r^s Suvarılan boz-qonur
BQ_r^ş Şoranlı boz-qonur
BQ_r^{s-şk} Şoranvari-şorakətvari boz-qonur

СБ^{ор}*Тип. Серо-Бурые*

Серо-бурые орошаемые

СБ^{сх}

Серо-бурые солончаковые

СБ^{сх-сн}

Серо-бурые солончаковато-солонцеватые

BQ_r^{sqp} Gipsli şoranlı boz-qonurСБ^{сх гл}

Серо-бурые солончаковы гипсоносные

'BQ_r^s Yuxa şoranlı boz-qonur'СБ^{сх}

Серо-бурые солончаковые маломощные

BQ_r^{s-şk} Suvarılan şoranvari boz-qonurСБ^{сх.ор}

Серо-бурые солончаковатые орошаемые

BQ_r^b Bataqlaşmış boz-qonurСБ^{зб}

Серо-бурые заболоченные

BQ_r^{şk} Şorakətvari boz-qonurСБ^{сн}

Серо-бурые солонцеватые

BQ_r^{s-şk} Suvarılan şorakətvari boz-qonurСБ^{сн.ор}

Серо-бурые солонцеватые орошаемые

BQ_r^{sqi} Suvarılan qleyvari boz-qonurСБ^{гл.ор}

Серо-бурые глееватые орошаемые

'BQ_r^{şk} Yuxa şorakətvari boz-qonur'СБ^{сн}

Серо-бурые солонцеватые маломощные

BQ_r^{yqp} Yüksək gipsli boz-qonurСБ^{в.гл}

Серо-бурые высокогипсоносные

BQ_r^{dqp} Dərin gipsli boz-qonurСБ^{г.гл}

Серо-бурые глубинно-гипсоносные

'BQ_r^{dqp} Yuxa dərindən gipsli boz-qonur'СБ^{г.гл}

Серо-бурые глубинно-гипсоносные маломощные

BQ _r ^{ds}	Dərindən şorlaşmış boz-qonur	СБ ^{г.зс}	Серо-бурые глубинно-засоленные
BQ _r ^{bs}	Şoranlı bataqlaşmış boz-qonur	СБ ^{зб.ск}	Серо-бурые заболоченные солончаковые
BQ _r ^{ds}	Dərindən şorlaşmış şorakətvəri boz-qonur	СБ ^{сн.г.зс}	Серо-бурые солонцеватые глибино-засоленные
BQ _{rz}	Zəif inkişaf etmiş boz-qonur	СБ _{ср}	Серо-бурые слабообразованные
'BQ _{rz}	Yuxa zəif inkişaf etmiş boz-qonur	'СБ _{ср}	Серо-бурые слабообразованные мало-мощные
'BQ _{rz} ^s	Yuxa zəif inkişaf etmiş şoranlı boz-qonur	'СБ _{ср} ^{ск}	Серо-бурые слабообразованные солончаковые
BQ _{rz} ^{df}	Deflyasiyaya uğramış zəif inkişaf etmiş boz-qonur	СБ _{ср} ^{дф}	Серо-бурые слабообразованные дефилированные
BQ _{rz} ^{sk}	Zəif inkişaf etmiş şorakətvəri boz-qonur	СБ _{ср} ^{сн}	Серо-бурые слабообразованные солонцеватые
BQ _{rz} ^s	Suvarılan zəif inkişaf etmiş boz-qonur	СБ _{ср} ^{ор}	Серо-бурые слабообразованные орошаемые
BQ _{rz} ^{s-sk}	Zəif inkişaf etmiş şoranlı-şorakətvəri boz-qonur	СБ ^{сн-ск}	Серо-бурые слабообразованные солончаково-солонцеватые
BQ _{rz} ^{ds}	Zəif inkişaf etmiş dərindən şorlaşmış boz-qonur	СБ _{ср} ^{г.зс}	Серо-бурые слабообразованные глибино-засоленные
BQ _{rz} ^s	Suvarılan zəif inkişaf etmiş boz-qonur	СБ _{ср} ^{ор}	Серо-бурые слабообразованные орошаемые
BQ _{rz} ^{ss}	Zəif inkişaf etmiş şoranvəri suvarılan boz-qonur	СБ _{ср} ^{ск.ор}	Серо-бурые слабообразованные солончаковые орошаемые
BQ _{rz} ^{tc}	Tam inkişaf etməmiş boz-qonur	СБ ^н	Серо-бурые неполнообразованные

Vertik Salcisol

Tip. Boz

B_3^s	Suvarılan tünd boz	C_3^{op}
B_3^{qs}	Qədimdən suvarılan şorakətvari tünd boz	$C_3^{cn, do}$
B_3^{sk-s}	Şorakətvari-şoranlı tünd boz	C_3^{cn-sk}
B_3^{qa}	Qalıq şorlaşmış tünd boz	$C_3^{o, zc}$
B_2^{qs}	Qədimdən suvarılan adi boz	C_2^{do}
$B_2^{qa, q}$	Qədimdən suvarılan şoranvari adi boz	$C_2^{sk, do}$
B_2^s	Suvarılan adi boz	C_2^{op}
B_2^s	Şoranlı adi boz	C_2^{ok}
B_2^{sk}	Şorakətvari adi boz	C_2^{cn}
B_2^{s-sk}	Şoranlı-şorakətvari adi boz	C_2^{cn-sk}
B_1^s	Suvarılan açıq boz	C_1^{op}
B_1^{ss}	Suvarılan şoranvari açıq boz	$C_1^{sk, op}$
$B_1^{qs, sk}$	Qədimdən suvarılan şorakətvari açıq boz	$C_1^{cn, do}$

Tip. Сероземы

Сероземы темные орошаемые
Сероземы темные солонцеватые давноорошаемые
Сероземы темные солонцевато-солончаковые
Сероземы темные остаточно-засоленные
Сероземы обыкновенные давноорошаемые
Сероземы обыкновенные солончаковаты давноорошаемые
Сероземы обыкновенные орошаемые
Сероземы обыкновенные солончаковаты
Сероземы обыкновенные солонцеватые
Сероземы обыкновенные солончаковато-солонцеватые
Сероземы светлые орошаемые
Сероземы светлые солончаковаты орошаемые
Сероземы светлые солонцеватые давноорошаемые

B _i ^{sk}	Şorakətvari açıq boz	C _i ^{CH}	Сероземы светлые солонцеватые
B _i ^s	Şoranlı açıq boz	C _i ^{CK}	Сероземы светлые солончаковые
B _i ^{qs}	Qalıq şorlaşmış açıq boz	C _i ^{0.3C}	Сероземы светлые остаточно-засоленные
B ⁱ	İbtidai boz	C ^P	Сероземы примитивные
B _{ş-şk} ⁱ	Şoranvari-şorakətvari ibtidai boz	C _{CK-CH} ^P	Сероземы примитивные солончаковато-солонцеватые
B ^s	Şoranlı ibtidai boz	C ^{P,CK}	Сероземы примитивные солончаковые
B ⁱ	Yuxa ibtidai boz		Сероземы примитивные маломощные

Cleyic Xeriosols

Tip. Çəmən-Boz

ÇB ₃ ^{qs}	Qədimdən suvarılan tünd çəmən-boz	CL ₃ ^{do}
ÇB _{3sk} ^q	Qədimdən suvarılan şorakətvari tünd çəmən-boz	CL ₃ ^{CH,do}
ÇB ₃ ^m	Mədəniləşmiş tünd çəmən-boz	CL ^{OK}
ÇB ₃ ^s	Suvarılan tünd çəmən-boz	CL ^{OP}
ÇB ₃ ^{s,sk}	Suvarılan şorakətvari tünd çəmən-boz	CL ^{CH,OP}
ÇB ₃ ^{s,ş}	Suvarılan şoranvari tünd çəmən-boz	CL ^{CK,OP}

Тип. Лугово-Сероземные

Лугово-сероземные темные давно орошаемые
Лугово-сероземные темные солонцеватые давно орошаемые
Лугово-сероземные темные окультуренные
Лугово-сероземные темные орошаемые
Лугово-сероземные темные солонцеватые
Лугово-сероземные темные солончаковатые орошаемые

ÇB ₃ ^{smr}	Suvarılan mergelli tünd çəmən-boz	СЛ ^{сз.ор}	Лугово-сероземные темные сазовые орошаемые
ÇB ₃ ^{mr}	Merkelli tünd çəmən-boz	СЛ ^{сз}	Лугово-сероземные темные сазовые
ÇB ₃ ^{sk}	Şorakətvari tünd çəmən-boz	СЛ ^{сн}	Лугово-сероземные темные солонцеватые
ÇB ₃ ^s	Şoranlı tünd çəmən-boz	СЛ ^{ск}	Лугово-сероземные темные солончаковые
ÇB ₂	Adi çəmən-boz	СЛ ₂	Лугово-сероземные обыкновенные
ÇB ₂ ^{qs}	Qədimdən suvarılan adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{до}	Лугово-сероземные обыкновенные давноорошаемые
ÇB ₂ ^s	Suvarılan adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{ор}	Лугово-сероземные обыкновенные орошаемые
ÇB ₂ ^{sk}	Şorakətvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{сн}	Лугово-сероземные обыкновенные солонцеватые
ÇB ₂ ^{s.sk}	Suvarılan şorakətvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{сн.ор}	Лугово-сероземные обыкновенные солонцеватые орошаемые
ÇB ₂ ^s	Şoranlı adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{ск}	Лугово-сероземные обыкновенные солончаковые
ÇB ₂ ^{s.s}	Suvarılan şoranvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{ск.ор}	Лугово-сероземные обыкновенные солончаковые орошаемые
ÇB ₂ ^{mr}	Mergelli adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{сз}	Лугово-сероземные обыкновенные сазовые
ÇB ₂ ^{smr}	Suvarılan mergelli adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{сз.ор}	Лугово-сероземные обыкновенные сазовые орошаемые
ÇB ₂ ^{sql}	Suvarılan qleyvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{гл.ор}	Лугово-сероземные обыкновенные глееватые орошаемые

ÇB ₂ ^{qk}	Adi çəmən-boz “qorux	СЛ ₂ ^{кх}	Лугово-сероземные обыкновенные коруховые
ÇB ₂ ^{qsş}	Qədimdən suvarılan şoranvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{ск.до}	Лугово-сероземные обыкновенные солончаковатые давноорошаемые
ÇB ₂ ^{qlş}	Qleyvari şoranlı adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{ск.гл}	Лугово-сероземные обыкновенные солончаковые глееватые
ÇB ₂ ^{ql}	Qleyvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{гл}	Лугово-сероземные обыкновенные глееватые
ÇB ₂ ^{qs.ş} k	Qədimdən suvarılan şorakətvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{сн.до}	Лугово-сероземные обыкновенные солонцеватые давноорошаемые
ÇB ₂ ^{sdş}	Suvarılan dərindən şorlaşmış adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{гзс.ор}	Лугово-сероземные обыкновенные глубинно-засоленные орошаемые
ÇB ₂ ^{ş-şk}	Şorakətvari-şoranlı adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{сн.ск}	Лугово-сероземные обыкновенные солонцеватые-солончаковые
ÇB ₂ ^{qlşk}	Qleyvari şorakətvari adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{сн.гл}	Лугово-сероземные обыкновенные солонцеватые глеевые
ÇB ₂ ^s	Suvarılan qaysaqlaşan adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{кр.ор}	Лугово-сероземные обыкновенные коркующиеся орошаемые
ÇB ₂ ^{qsd} s	Qədimdən suvarılan dərindən şorlaşmış adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{гзс.до}	Лугово-сероземные обыкновенные глубинно-засоленные давноорошаемые
ÇB ₂ ^{qlq} y	Qleyvari qaysaqlaşan adi çəmən-boz	СЛ ₂ ^{кр.гл}	Лугово-сероземные обыкновенные коркующиеся глееватые
ÇB ₁	Açıq çəmən-boz	СЛ ₁	Лугово-сероземные светлые
ÇB ₁ ^{qs}	Qədimdən suvarılan açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{до}	Лугово-сероземные светлые давно-орошаемые

ÇB ₁ ^q _s	Qədimdən suvarılan şorakətvari açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{сн.до}	Лугово-сероземные светлые солонцеватые давноорошаемые
ÇB ₁ ^s	Suvarılan açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{ор}	Лугово-сероземные светлые орошаемые
ÇB ₁ ^{ql}	Qleyvari açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{гл}	Лугово-сероземные светлые глееватые
ÇB ₁ ^{sq^l}	Suvarılan qleyvari açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{гл.ор}	Лугово-сероземные светлые глееватые орошаемые
ÇB ₁ ^{s.şk}	Suvarılan şorakətvari açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{сн.ор}	Лугово-сероземные светлые солонцеватые орошаемые
ÇB ₁ ^{şk}	Şorakətvari açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{сн}	Лугово-сероземные светлые солонцеватые
ÇB ₁ ^ş	Şoranlı açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{ск}	Лугово-сероземные светлые солончаковые
ÇB ₁ ^{s.ş}	Suvarılan şoranvari açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{ск.ор}	Лугово-сероземные светлые солончаковые орошаемые
ÇB ₁ ^{şk}	Qleyvari şoranlı açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{ск.гл}	Лугово-сероземные светлые солончаковые глееватые
ÇB ₁ ^{şk-s}	Şorakətvari-şoranvari açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{сн-ск}	Лугово-сероземные светлые солонцеватые-солончаковатые
ÇB ₁ ^{qy}	Qaysaqılı açıq çəmən-boz	СЛ ₁ ^{кр}	Лугово-сероземные светлые коркующиеся
ÇB ^{te}	Tam inkişaf etməmiş çəmən-boz	СЛ ^н	Лугово-сероземные неполноразвитые

Calsisols, Cambisols

<i>Tip. Çəmənləşmiş-Boz</i>				<i>Тип. Луговато-Сероземные</i>	
BC ₃ ^{qs}	Qədimdən suvarılan	tünd	LC ₃ ^{do}	Луговато-сероземные	темные
	çəmənləşmiş boz			давноорошаемые	
BC ₃ ^{qs,ş}	Qədimdən suvarılan şoranvari	tünd	LC ₃ ^{ck,do}	Луговато-сероземные	темные
	çəmənləşmiş boz			солончаковатые давноорошаемые	
BC ₃ ^s	Suvarılan tünd çəmənləşmiş boz		LC ₃ ^{cn,op}	Луговато-сероземные	темные
				солонцеватые орошаемые	
BC ₃ ^{s,qy}	Suvarılan qaysaqlaşmış	tünd	LC ₃ ^{kr,op}	Луговато-сероземные	темные
	çəmənləşmiş boz			коркующиеся орошаемые	
BC ₃ ^{smr}	Suvarılan mergelli tünd çəmənləşmiş		LC ₃ ^{cz,op}	Луговато-сероземные	темные
	boz			сазовые орошаемые	
BC ₂ ^{qs}	Qədimdən suvarılan adi çəmənləşmiş		LC ₂ ^{do}	Луговато-сероземные	обыкновенные давноорошаемые
	boz				
BC ₂ ^s	Suvarılan adi çəmənləşmiş boz		LC ₂ ^{op}	Луговато-сероземные	обыкновенные орошаемые
BC ₂ ^{şk}	Şorakətvəri adi çəmənləşmiş boz		LC ₂ ^{cn}	Луговато-сероземные	обыкновенные солонцеватые
BC ₂ ^{qsş} _k	Qədimdən suvarılan şorakətvəri adi		LC ₂ ^{cn,do}	Луговато-сероземные	обыкновенные солонцеватые давноорошаемые
	çəmənləşmiş boz				
BC ₂ ^{sşk}	Suvarılan şorakətvəri adi çəmənləşmiş		LC ₂ ^{ck,op}	Луговато-сероземные	обыкновенные солонцеватые орошаемые
	boz				
BC ₂ ^ş	Şoranlı adi çəmənləşmiş boz		LC ₂ ^{ck}	Луговато-сероземные	обыкновенные солончаковые

BC ₂ ^{qss}	Qədimdən suvarılan şoranvari adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{ck до}	Луговато-сероземные обыкновенные солончаковатые давноорошаемые
BC ₂ ^{ssk}	Suvarılan şoranvari adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{ck op}	Луговато-сероземные обыкновенные солончаковатые орошаемые
BC ₂ ^{sqş}	Suvarılan qalıq şorlaşmış adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{o o3 op}	Луговато-сероземные обыкновенные остаточно-засоленные орошаемые
BC ₂ ^{qış}	Qleyvari şoranlı adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{ck гл}	Луговато-сероземные обыкновенные солончаковые глееватые
BC ₂ ^{şk-s}	Şorakətvari-şoranvari adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{ch-ck}	Луговато-сероземные обыкновенные солонцеватые-солончаково
BC ₂ ^{qsq} γ	Qədimdən suvarılan qaysaqlaşmış adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{kr до}	Луговато-сероземные обыкновенные коркующиеся давноорошаемые
BC ₂ ^{qu}	Qaysaqlaşan adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{kr}	Луговато-сероземные обыкновенные коркующиеся
BC ₂ ^{qig} γ	Qleyvari qaysaqlı adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{kr гл}	Луговато-сероземные обыкновенные коркующиеся глееватые
BC ₂ ^{ql}	Qleyvari adi çəmənləşmiş boz	LC ₂ ^{гл}	Луговато-сероземные обыкновенные глееватые
BC ₂ ^{qx}	Adi çəmənləşmiş boz "qorux	LC ₂ ^{kk}	Луговато-сероземные обыкновенные коруховые
BC ₁	Açıq çəmənləşmiş boz	LC ₁	Луговато-сероземные светлые

BC_1^s	Suvarılan açıq çəmənləşmiş boz	LC_1^{op}	Луговато-сероземные светлые орошаемые
BC_1^{qs}	Qədimdən suvarılan açıq çəmənləşmiş boz	LC_1^{do}	Луговато-сероземные светлые давноорошаемые
BC_1^{sk}	Şorakətvəri açıq çəmənləşmiş boz	LC_1^{cn}	Луговато-сероземные светлые солонцеватые
BC_1^{qs}	Qədimdən suvarılan şorakətvəri açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{cn, do}$	Луговато-сероземные светлые солонцеватые давноорошаемые
BC_1^{skg} _y	Qaysaqlaşan şorakətvəri açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{cn, kp}$	Луговато-сероземные светлые солонцеватые коркующиеся
BC_1^s	Şoranlı açıq çəmənləşmiş boz	LC_1^{sk}	Луговато-сероземные светлые солончаковые
BC_1^{qsq}	Qədimdən suvarılan açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{sk, do}$	Луговато-сероземные светлые солончаковые давноорошаемые
BC_1^{sq}	Suvarılan şoranvəri açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{sk, op}$	Луговато-сероземные светлые солончаковатые орошаемые
BC_1^{sqk}	Suvarılan şorakətvəri açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{cn, op}$	Луговато-сероземные светлые солонцеватые орошаемые
BC_1^{qsq1}	Qədimdən suvarılan qleyvəri açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{gl, do}$	Луговато-сероземные светлые глееватые давноорошаемые
BC_1^{dq1}	Dərindən qleyli açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{gl, gl}$	Луговато-сероземные светлые глубинно-глеевые
BC_1^{eys}	Qaysaqılı şoranlı açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{sk, kp}$	Луговато-сероземные светлые солончаковые коркующиеся
BC_1^{sgy}	Suvarılan qaysaqılı açıq çəmənləşmiş boz	$LC_1^{kp, op}$	Луговато-сероземные светлые коркующиеся орошаемые

BC ₁ ^m	Mədəniləşmiş açıq çəmənləşmiş boz	ЛС ₁ ^{ок}	Луговато-сероземные светлые окультуренные
BC ₁ ^{sq1}	Suvarılan qleyvari açıq çəmənləşmiş boz	ЛС ₁ ^{гл.ор}	Луговато-сероземные светлые глеватые давноорошаемые
BC ₁ ^{s-şk}	Şoranlı-şorakətvari açıq çəmənləşmiş boz	ЛС ₁ ^{сн-ск}	Луговато-сероземные светлые солон-цеватые-солончаковые
BC ₁ ^{sqş}	Suvarılan qalıq şorlaşmış açıq çəmənləşmiş boz	ЛС ₁ ^{озс.ор}	Луговато-сероземные светлые остаточно-засоленные орошаемые
BC ₁ ^{sdş}	Suvarılan dərindən şorlaşmış açıq çəmənləşmiş boz	ЛС ₁ ^{г.зс.ор}	Луговато-сероземные светлые глубинно-засоленные орошаемые
BC ₁ ^{ql}	Qleyli açıq çəmənləşmiş boz	ЛС ₁ ^{гл}	Луговато-сероземные светлые глевые
BC ₁ ^{sq1}	Şoranlı qleyvari açıq çəmənləşmiş boz	ЛС ₁ ^{гл.ск}	Луговато-сероземные светлые глеватые солончаковые
BC ₁ ^{şy}	Qaysaqılı çəmənləşmiş açıq-boz	ЛС ₁ ^{кp}	Луговато-сероземные светлые коркующиеся
BC ₁ ^{te}	Tam inkişaf etməmiş çəmənləşmiş boz	ЛС ⁿ	Луговато-сероземные неполноразви-тые

VI. Çaybasarların və düzən meşələrin Torpaqları

Bu zonanın torpaqları Böyük və Kiçik Qafqazın quraq və yarımrütubətli subtropik regionların alçaq subasar terraslarında, qrunт və daşqın sularının aktiv təsir etdiyi ərazilərdə yayılmışdır.

VI. Почвы пойм и низинных лесов

Почвы этой зоны распространены в зоне сухих и полувлажных субтропических зон, в широких низких пойменных террасах Большого и Малого Кавказа, где имеются условия подпитывания грунтовых вод и влияния па-

lərdə yayılmışdır.

Onların əsas yayıldığı sahələr Xudat-Xaçmaz ovalığı və Alazan-Həftaran vadisi, ləkələr şəklində Kür və Araz, Azalan çaylarının sahilboyu terraslarıdır. Bu zonanın torpaqları əsasən düzən və «Tuğay» meşələrin inkişaf tapdığı ərazilərdir. Lakin bu meşələrin sahəsi son illər (40-50 il) çox azalmışdır və hazırda kütləvi sürətdə qırılır.

Kür çayının subasar hissəsi və Xudat ovalığı özünün xeyli arid iqlimilə fərqlənir.

Orta illik temperatur $11,7-13,2^{\circ}\text{C}$, yağıntıların miqdarı isə 250-450 mm-dir.

Buxarlanmanın miqdarı 900-1000 mm, rütubətlənmə əmsalı isə 0,3-0,6-r. 10 dərəcədən yuxarı temperaturların cəmi 3600-4400-dir. Böyük Qafqazın çay terraslarında olan torpaqların yayıldığı ərazi yarım rütubətli xarakterdə olub yağıntıların miqdarı 550-720 mm təşkil edir. Rütubət əmsalı (KU) isə 0,45-1,25 q arasında dəyişir.

Bitki örtüyü əsasən rütubətsevən Tuğay və düzən meşələrin ağac növlərindən (söyüd, qovaq, qarağac və s.) həm də lian xarakterli bitkilərdən (mərəscə, düyümə, sarmaşıq, mayaotu və s.) ibarətdir. Işıqlı meşələrin çox

водкового пойменного режима.

Значительные массивы их имеются на молодых Каспийских террасах Хачмаз-Худатской низменности и Алазань-Авторанской долине, а также встречаются прерывистыми полосами под тугайными лесами в поймах рек Куры и Аракса.

Климат пойменной полосы реки Куры и Худатской низменности отличаются достаточной аридностью.

Средне-годовая температура воздуха $11,7-13,2^{\circ}$, количество атмосферных осадков 250-450 мм, величина испаряемости 900-1000 мм, коэффициент увлажнения 0,3-0,6. Сумма активных температур воздуха $>10^{\circ}$ равна 3600-4400°.

Почвы речных террас Большого Кавказа отличается полоувлажным характером, где средне- годовое количество осадков повышается до 550-720 мм, КУ-0,45-1,25.

Растительность представлена тугайными и низинными лесами, представленные влаголюбивыми породами (белолістка, ива, карагач) и обилие лиан (павой, обвойник, плющ, хмель и др.). Под осветленными лесами хорошо развита лугово-травянистая расти-

mayaoğlu və s.) ibarətdir. İşıqlı meşələrin çox yaxşı inkişaf etmiş ot örtüyü vardır. Zonanın torpaqları yüksək münbitliyə malikdir. Əsas etibarilə bu torpaqlarda tərəvəzçilik, meyvəçilik, bağçılıq inkişaf etmişdir. Zonada yayılmış əsas torpaq tipləri aşağıdakılardır: allüvial-çəmən-meşə, allüvial-çəmən, çəmən, bataqlı, çəmən-bataqlı, şoranlar və qumluqlardır.

тельгльст.

Почвы этой зоны относятся к высоко плодородным. Эти почвы используются под садами, под овощными и бахчевыми культурами.

Основные типы почв: аллювиально-лугово-лесные, аллювиально-луговые, луговые, лугово-болотные, болотные, перегнойно-болотные, солончаки, пески.

Mollic Fluviols

<i>Tip. Allüvial Çəmən-Meşə</i>			<i>Тип. Аллювиальные Лугово-Лесные</i>
ALÇm ^k	Karbonatlı allüvial çəmən-meşə (tuqay)	Алл ^k	Аллювиальные лугово-лесные карбонатные (тугайные)
ALÇm ^y	Yuyulmuş allüvial çəmən-meşə	Алл ^b	Аллювиальные лугово-лесные выщелоченные
ALÇm _{çd} ^y	Yuyulmuş çaydaşlı allüvial çəmən-meşə	Алл ^{вгч}	Аллювиальные лугово-лесные выщелоченные "галечниковые"
ALÇm _{çd} ^{yql}	Çaydaşlı qleyvari yuyulmuş allüvial çəmən-meşə	Алл _{гч} ^{вгл}	Аллювиальные лугово-лесные выщелоченные глееватые галечниковые
ALÇm ^{yql}	Qleyli allüvial çəmən-meşə	Алл ^{гл}	Аллювиальные лугово-лесные глеевые
ALÇm ^s	Suvarılan allüvial çəmən-meşə	Алл ^{ор}	Аллювиальные лугово-лесные орошаемые

ALÇ _{cd} ^s	Çaydaşlı suvarılan allüvial çəmən-meşə	Алл ^{гч op}	Аллювиальные лугово-лесные галечниковые орошаемые
ALÇ _m ^z	Zəif inkişaf etmiş allüvial çəmən-meşə	Алл _{ср}	Аллювиальные лугово-лесные слабообразованные
ALÇ _{cd}	Daşlı çay allüvial çəmən-meşə	Алл ^{гч}	Аллювиальные лугово-лесные галечниковые

Eutric Fluvisols

<i>Tip. Alüvial-Çəmən</i>		<i>Tun. Аллювиально-Луговые</i>	
ALÇ ^y	Yuyulmuş allüvial-çəmən	Ал ^b	Аллювиальные-луговые выщелоченные
ALÇ _{cd} ^y	Çaydaşlı yuyulmuş allüvial-çəmən	Ал _{гч} ^b	Аллювиальные-луговые выщелоченные галечниковые
ALÇ ^k	Karbonatlı allüvial-çəmən	Ал ^k	Аллювиальные-луговые карбонатные
ALÇ ^{qs}	Qədimdən suvarılan allüvial-çəmən	Ал ^{до}	Аллювиальные-луговые давноорошаемые
ALÇ ^{qs,şk}	Qədimdən suvarılan şorakətvəri allüvial-çəmən	Ал ^{сн до}	Аллювиально-луговые солонцеватые давноорошаемые
ALÇ ^{sl}	Suvarılan laylı allüvial-çəmən	Ал ^{сл op}	Аллювиально-луговые слоистые орошаемые
ALÇ ^s	Suvarılan allüvial-çəmən	Ал ^{op}	Аллювиально-луговые орошаемые
'ALÇ ^s	Yuxa suvarılan allüvial-çəmən	'Ал ^{op}	Аллювиально-луговые орошаемые маломощные
ALÇ _{cd} ^s	Suvarılan çaydaşlı allüvial-çəmən	Ал _{гч} ^{op}	Аллювиально-луговые галечниковые орошаемые
ALÇ ^{ss}	Suvarılan şoranvəri allüvial-çəmən	Ал ^{ск op}	Аллювиально-луговые солончаковатые орошаемые

ALÇ ^{sşk}	Suvarılan şorakətvəri allüvial-çəmən	Ал ^{сн.ор}	Аллювиально-луговые солонцеватые орошаемые
ALÇ ^{ş-şk}	Şoranvari-şorakətvəri allüvial-çəmən	Ал ^{ск.сн}	Аллювиально-луговые солончаково-солонцеватые
ALÇ ⁱ	Laylı allüvial-çəmən	Ал ^{сл}	Аллювиально-луговые слоистые
ALÇ ^{zk}	Zəif inkişaf etmiş karbonatlı allüvial-çəmən	Ал ^к	Аллювиально-луговые карбонатные слабо развитые
ALÇ ^{sk}	Şorakətvəri allüvial-çəmən	Ал ^{сн}	Аллювиально-луговые солонцеватые
ALÇ ^ş	Şoranlı allüvial-çəmən	Ал ^{ск}	Аллювиально-луговые солончаковые
ALÇ ^{şql}	Şoranlı qleyli allüvial-çəmən	Ал ^{ск.гл}	Аллювиально-луговые солончаковые глеевые
ALÇ ^{çd}	Çaydaşlı allüvial-çəmən	Ал ^{гч}	Аллювиально-луговые галечниковые
ALÇ ^{ql}	Qleyvari allüvial-çəmən	Ал ^{гл}	Аллювиально-луговые глееватые
AL ^{qs} _{ql}	Qədimdən suvarılan qleyvari allüvial-çəmən	Ал ^{гл.до}	Аллювиально-луговые глессватые давно орошаемые
ALÇ ^ş	Şorlaşmış allüvial-çəmən	Ал ^{зс}	Аллювиально-луговые засоленные
ALÇ ^z _{ql}	Zəif inkişaf etmiş qleyvari allüvial-çəmən	Ал ^{гл}	Аллювиально-луговые глееватые слабо развитые
ALÇ ^{lql} _z	Zəif inkişaf etmiş laylı qleyvari allüvial-çəmən	Ал ^{сл.гл}	Аллювиально-луговые слабо развитые слоистые глееватые
ALÇ ^s _z	Suvarılan zəif inkişaf etmiş allüvial-çəmən	Ал ^{ор}	Аллювиально-луговые слабо развитые орошаемые

ALÇ_z¹ Zəif inkişaf etmiş laylı allüvial- A₁^{CT}
çəmən

Eitric Fluvisols

Tip. Çəmən

Ç₃^{sy} Suvarılan yuyulmuş tünd-çəmən

Л₃^{op B}

Ç₃^k Karbonatlı tünd-çəmən

Л₃^k

Ç₃^s Yuxa suvarılan tünd-çəmən

Л₃^{op}

Ç₃^s Yuxa şoranlı tünd-çəmən

Л₃^{ek}

Ç₃^{mr} Mergelli tünd-çəmən

Л₃^{cz}

Ç₂^y Yuyulmuş adi çəmən

Л₂^B

Ç₂^{sy} Suvarılan yuyulmuş adi çəmən

Л₂^{vor}

Ç₂^{ql} Qleyvari adi çəmən

Л₂^{gl}

Ç₂^s Suvarılan adi çəmən

Л₂^{op}

Ç₂^{ds} Dərindən şorlaşmış adi çəmən

Л₂^{gsc}

Ç₂^s Şoranlı adi çəmən

Л₂^{ek}

Ç₂^{ss} Suvarılan şoranvari adi çəmən

Л₂^{ek.op}

Аллювиально-луговые слоистые
слаборазвитые

Тип. Луговые

Луговые темные выщелоченные
орошаемые

Луговые темные карбонатные

Луговые темные орошаемые мало-
мощные

Луговые темные солончаковые
маломощные

Луговые темные сазовые

Луговые обыкновенные выще-
лоченные

Луговые обыкновенные выще-
лоченные орошаемые

Луговые обыкновенные глееватые

Луговые обыкновенные оро-
шаемые

Луговые обыкновенные глубинно-
засоленные

Луговые обыкновенные солонча-
ковые

Луговые обыкновенные солон-
чаковатые орошаемые

ÇQ₂^{ssk} Suvarılan şorakətvari çəmən-qonur

ЛБ_p^{сн op}

Лугово-бурые солонцеватые орошаемые

Mollis cleysols

Tip. Bataqlı

Bt^y Yuyulmuş bataqlı

Bt^k Karbonatlı bataqlı

LBt^y Yuyulmuş lilli-bataqlı

LBt^k Karbonatlı lilli-bataqlı

LBt^s Şoranlı lilli-bataqlı

LBt^{ql} Qleyli lilli-bataqlı

LBt^{ql}_s Qleyli şoranlı lilli-bataqlı

ÇrBt^s Şoranlı çürüntülü-bataqlı

ÇrBt^{ql} Qleyli çürüntülü-bataqlı

ÇrBt^y Yuyulmuş çürüntülü-bataqlı

ÇrBt^k Karbonatlı çürüntülü-bataqlı

QsBt^{ql} Qleyli qumsal-bataqlı

Б^в

Б^к

ИБ^в

ИБ^к

ИБ^{ск}

ИБ^{гл}

ИБ^{ск}_{гл}

ПБ^{ск}

ПБ^{гл}

ПБ^в

ПБ^к

ПБ^{гл}

Eutric cktysols

Tip. Bataqlı-Çəmən

Bt Ç^k Karbonatlı bataqlı-çəmən

BtÇ^{ql} Qleyli karbonatlı bataqlı-çəmən

БЛ^к

БЛ^к_{гл}

Tip. Болотные

Болотные выщелоченные

Болотные карбонатные

Иловато-болотные выщелоченные

Иловато-болотные карбонатные

Иловато-болотные солончаковые

Иловато-болотные глеевые

Иловато-болотные солончаковые глеевые

Перегноино-болотные солончаковые

Перегноино-болотные глеевые

Перегноино-болотные выщелоченные

Перегноино-болотные карбонатные

Песчано-болотные глеевые

Tip. Болотно-Луговые

Болотно-луговые карбонатные

Болотно-луговые карбонатные глеевые

Bt Ç ^{sk}	Şorakətvari bataqlı-çəmən
Bt Ç ^s	Şoranlı bataqlı-çəmən
Bt Ç ^{ql}	Qleyvari bataqlı-çəmən
Bt Ç ^{yql}	Qleyli yuyulmuş bataqlı-çəmən
ÇBt ^y	Yuyulmuş çəmən-bataqlı
ÇBt ^k	Karbonatlı çəmən-bataqlı
ÇBt ^s	Şoranlı çəmən-bataqlı
ÇBt ^{ql}	Qleyli çəmən-bataqlı
ÇBt ^{s ql}	Qleyli şoranlı çəmən-bataqlı
ÇBt _z	Zəif inkişaf etmiş çəmən-bataqlı

Solanchoks

Tip. Şoranlar

Ş ^{ir}	İrriqasiya olunan təkrar şoranlar
Ş ^{qs}	Qaysaqlı şoranlar
Ş ^{qi}	Gilli şoranlar
Ş ^{tb}	Takırabənzər şoranlar
Ş ^{tc}	Təpəcikli şoranlar
Ş ^{bt}	Bataqlı şoranlar
Ş ^{s-tc}	Şorlu-təpəcikli şoranlar
Ş ^{sp}	“Sopkali şoranlar
Ş ^s	“Şorlu şoranlar

БЛ ^{CH}	Болотно-луговые солонцеватые
БЛ ^К	Болотно-луговые солончаковые
БЛ ^{ГЛ}	Болотно-луговые глеевые
БЛ ^{В, ГЛ}	Болотно-луговые выщелоченные
ЛБ ^В	Лугово-болотные выщелоченные
ЛБ ^К	Лугово-болотные карбонатные
ЛБ ^К	Лугово-болотные солончаковые
ЛБ ^{ГЛ}	Лугово-болотные глеевые
ЛБ ^К	Лугово-болотные солончаковые глеевые
ЛБ	Лугово-болотные слаборазвитые

Тип. Солончаки

С _к ^{HP}	Солончаки вторично-ирригационные
С _к ^{кр}	Солончаки корковые
С _к ^Г	Солончаки глинистые
С _к ^{ТК}	Солончаки такыровидные
С _к ^{БГ}	Солончаки бугристые
С _к ^Б	Солончаки болотные
С _к ^{ш-Бр}	Солончаки шорово-бугристые
С _к ^{сп}	Солончаки “сопочные”
С _к ^ш	Солончаки “шоровые”

Tip. Qumlar

Qm ^{tr}	Tirəli qumlar
Qm _z	Zəif inkişaf etmiş qumlar
Qm _{zbr}	Zəif bərkimiş qumlar
Qm _{zbr} ^{ic}	Zəif bərkimiş təpəcikli qumlar
Qm _{tz} ^{jbr}	Yarıbərkimiş tirəli qumlar

П^{тр}П^{сл}П^{сзк}П^{бр}_{сзк}П^{пзк}*Тип. Пески*

Пески грядовые
Пески слаборазвитые
Пески слабозакрепленные
Пески бугристые слабозакрепленные
Пески полузакрепленные грядовые

Torpaq Kompleksləri

DÇ ⁱ ·tksp	İbtidai dağ-çəmən və əsas köklü süxurların töküntü və səpintiləri	Глг ⁿ ·к ^{oc}
DÇ ^{iklçk}	İbtidai dağ-çəmən və yamacların kollüvial-ovuntu çöküntüləri	Глг ⁿ ·кл ^{oc}
DÇ ⁱ ·DÇ ^{tr}	Çinqıllı ibtidai və torflu çimli dağ-çəmən	Глг ^{ат} ·Глг ⁿ
DÇ ^{qm} ·DÇ ⁱ	Çimli dağ-çəmən və ibtidai dağ-çəmən	Глг ⁿ ·Глг ⁿ
DC ^{ql} ·DC ^{ci}	Qleyvari dağ-çəmən və çinqıllı ibtidai dağ-çəmən	Глг ^{ql} ·Глг ⁿ
DmQr ^t ·DmQr ^{bz}	Tipik qonur dağ-çəmən və boz-qırışmış qonur dağ-meşə	Глб ^t ·Глб ^{oc}

Комплексы Почв

Горно-луговые примитивные и осыпи россыпи коренных пород
Горно-луговые примитивные и коллювиальные осыпные отложения склонов
Горно-луговые дерново-торфянистые и примитивные щебнистые почвы
Горно-луговые дерновые и горно-луговые примитивные
Горно-луговые гелеватые и горно-луговые примитивные
щебнистые
Горно-лесные бурые типичные и горно-лесные бурые остепененные

DmQ _v ^t DmQ _v ^{qk}	Tipik qonur dağ-meşə və qalıq karbonatlı qonur dağ-meşə	Глб ^t ·Глб ^{oc k}	Горно-лесные бурые типичные и горно-лесные бурые остаточно-карбонатные
DQ _v ^t DQ _v ^{yt}	Tipik dağ-qəhvəyi və yuyulub toplanmış dağ-qəhvəyi	Гкч ^t ·Гкч ^{hm}	Горные коричневые типичные и горно-коричневые намытые
DQ _v ^y DQ _v ^{yi}	Yuyulmuş dağ-qəhvəyi və yuyulub toplanmış dağ-qəhvəyi	Гкч ^b ·Гкч ^{hm}	Горные коричневые выщелоченные и горно-коричневые намытые
DQ _v ^k DQ _v ^c	Karbonatlı dağ meşə-qəhvəyi və dağ qəhvəyi-çəmən	Гкч ^k ·ГкчЛ	Горные коричневые карбонатные и горные коричневые луговые
DQ _v ^k DBQ _v ^{bz}	Karbonatlı dağ-qəhvəyi və boz-qırışmış dağ-qəhvəyi	Гкч ^k ·Гкч ^{oc}	Горно-коричневые карбонатные и горно-коричневые остепненные
'DBQ ₁ ^{sk v} DBQ ₁ ^q	Şorakətvari açıq dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) və şoranlı dağ-boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ₁ ^{ch} ·Гскч ^{ck}	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые солонцеватые и горно-серо-коричневые (каштановые) солончаковые
'DBQ _v ^{gc} ÜÇSS	Yuxa dağ açıq boz-qəhvəyi (şabalıdı) və sal süxurların üzə çıxması	Гскч ₁ ·BCП	Горные серо-коричневые (каштановые) светлые маломощные и выходы скальных пород
DBQ _v ^{gc} DBQ _v ^{te}	Gəclli dağ-boz-qəhvəyi (şabalıdı) və tam inkişaf etməmiş boz-qəhvəyi (şabalıdı)	Гскч ^{гж} ·Гскч ^h	Горные серо-коричневые (каштановые) "гажеские" и горно-серо-коричневые

qəhvəyi (şabalıdı)

DBQ_vÇ · Dağ boz-qəhvəyi (şabalıdı) ГСКЧЛ·АЛл^{ор}
ALC_m^s çəmən və suvarılan allüvial-
çəmən-meşə

DÇBQ_r · Dağ çəmənləşmiş boz-qəhvəyi ГЛкч·Алл^{ор}
ALC_m^s (şabalıdı) və suvarılan allüvial-
çəmən-meşə

DBQ_r · Dağ boz-qonur və şoranlı dağ-boz ГСБ·ГСБ^{ск}
DBQ_r^{sn} qonur

DBQ_r · Ş^{tb} Dağ boz-qonur və takırabənzər ГСБ·С_к^{тк}
şoranlar

BQ_r · BQ_r Boz-qonur və şorakətvari boz- СБ·СБ^{сн}
şk qonur

BQ_r^{sn} · BQ_r Şoranvari boz-qonur və СБ^{ск}·СБ^{сн}
şk şorakətvari boz-qonur

'BQ_{rz}^{şk} · Şorakətvari boz-qonur və tam СБ^{сн}·СБ^н
BQ^{ic} inkişaf etməmiş boz-qonur

'BQ_{rz}^{df} · Yuxa zəif inkişaf etmiş şiddətli СБ^{дф}·ВСП
ÜÇSS deflyasiyalı boz-qonur və üzə
çıxmış sal süxurlar

горно серо-коричневые
(каштановые) неполнораз-
витые

Горные серо-коричневые
(каштановые) луговые и
аллювиально-лугово-лесные
орошаемые

Горные луговато-серо-ко-
ричневые (каштановые) и
аллювиально-луговые
лесные оро-шаемые

Горные серо-бурые и горные
серо-бурые солончаковые

Горные серо-бурые и солон-
чаки такыравидные

Серо-бурые и серо-бурые со-
лонцеватые

Серо-бурые солончаковатые
и серо-бурыс солонцеватые

Серо-бурыс солонцеватые и
ссро-бурыс неполноразвитые

Серо-бурыс слабо-развитые
маломощные сильно дефи-
лированная почва и выходы
скальных пород

$BQ_r^{sk} \cdot \dot{S}^{ik}$	Şorakətvari boz-qonur və takirabənzər şoranlar	$CB^{CH} \cdot CK^{TK}$	Серо-бурые солонцеватые и солончаки такыровидные
$BQ_r^{df} \cdot Q_m$	Yuxa zəif inkişaf etmiş deflyasiyaya uğramış boz-qonur torpaqlar (hərəkət edən qum qarışıqlar)	$CB^{df} \cdot P$	Серо-бурые слабозрвитые маломощные дефилированные в сочетании подвижных песков
$Q_r^{sk} \cdot \dot{S}^{spş}$	Şorakətvari qonur yarımsəhra torpaqları və sopkalı şoranlar	$Bp^{CH} \cdot CK^{CP}$	Бурые полупустынные солонцеватые сопочные
$B_1 \cdot \dot{S}^{ik}$	Açıq boz və takirabənzər şoranlar	$C_1 \cdot CK^{CH}$	Сероземы светлые и солончаки такыровидные
$CB_2 \cdot \dot{S}^{qş}$	Adi çəmənlər –boz və qaysaqalı şoranlar	$CL_2 \cdot CK^{KP}$	Лугово-сероземные обыкновенные и солончаки корковые
$CB_1^{ql} \cdot \dot{S}^{bl}$	Qleyvari çəmənlər –boz və bataqlı şoranlar	$CL_1^{gl} \cdot CK^b$	Лугово-сероземные светлые глееватые и солончаки болотные
$CB_1^{ssn} \cdot \dot{S}^{qy}$	Svuarılan şoranvari açıq çəmənlər –boz və qaysaqalı şoranlar	$CL_1^{ok.op} \cdot CK^{KP}$	Лугово-сероземные светлые солончаковатые орошаемые и солончаки корковые
$CB_1^{ql} \cdot \dot{S}^{qy}$	Qleyvari açıq çəmənlər –boz və qaysaqalı şoranlar	$CL^{gl} \cdot CK^{KP}$	Лугово-сероземные светлые глееватые и солончаки корковые
$CB_1 \cdot S^{qy}$	Açıq çəmənlər –boz və qaysaqalı şoranlar	$CL_1 \cdot CK^{KP}$	Лугово-сероземные светлые и солончаки корковые
$CB_1^{sk} \cdot BtC^n$	Svuarılan şorakətli açıq çəmənlər –boz və şoranlı bataqlı-çəmənlər	$CL_1^{CH.op} \cdot BL^{CK}$	Лугово-сероземные светлые солонцеватые орошаемые и болотно-луговые солончаковые

$\text{ÇB}_1^s \cdot \text{Ş}^{ir}$	Suvarılın açıq çəmən–boz və irriqasiyalı şoranlar	$\text{СЛ}_1^{\text{ор}} \cdot \text{Ск}^{\text{нр}}$	Лугово-сероземные светлые орошаемые и солончаки (ирригационные)
$\text{ÇB}_1^{\text{şn}} \cdot \text{BtC}$	Açıq çəmən –boz və şoranlı bataqlı-çəmən	$\text{СЛ}_1 \cdot \text{БЛ}^{\text{ск}}$	Лугово-сероземные светлые и болотно-луговые солончаковые
$\text{BÇ}^{\text{şşk}} \cdot \text{BtÇ}^{\text{şn}}$	Suvarılan şorakətvari adi çəmənleşmiş-boz və şoranvari bataqlı-çəmən	$\text{ЛС}_2^{\text{ш.ор}} \cdot \text{БЛ}^{\text{ск}}$	Луговато-сероземные обыкновенные солонцеватые орошаемые и болотно-луговые солончаковитые
$\text{ÇB}_2^s \cdot \text{Ş}^{ir}$	Suvarılan adi çəmənleşmiş-boz və irriqasiyalı şoranlar	$\text{ЛС}_2^{\text{ор}} \cdot \text{Ск}^{\text{ир}}$	Луговато-сероземные обыкновенные орошаемые и солончаки ирригационные
$\text{ÇB}_2^{\text{qşş}} \cdot \text{Ş}^{\text{qy}}$	Qədimdən suvarılan şoranvari adi çəmənleşmiş-boz və qaysaqılı şoranlar	$\text{ЛС}_2^{\text{ск.до}} \cdot \text{Ск}^{\text{кр}}$	Луговато-сероземные обыкновенные солончаковатые давноорошасмыс и солончаки корковые
$\text{ÇB}_2 \cdot \text{Ş}^{\text{sp}}$	Adi çəmənleşmiş-boz və sopkalı şoranlar	$\text{ЛС}_2 \cdot \text{Ск}^{\text{сп}}$	Луговато-сероземные обыкновенные и солончаки сопочные
$\text{ÇB}_2 \cdot \text{Ş}^{\text{qi}}$	Adi çəmənleşmiş-boz və gilli şoranlar	$\text{ЛС}_2 \cdot \text{Ск}^{\text{г}}$	Луговато-сероземные обыкновенные и солончаки глинистые
$\text{ÇB}_1 \cdot \text{Ş}$	Açıq çəmənleşmiş-boz və şoranlar	$\text{ЛС}_1 \cdot \text{Ск}$	Луговато-сероземные светлые и солончаки

ÇB ₁ · Ş ^{tb}	Açıq çəmənləşmiş-boz və takırabənzər şoranlar	ЛС ₁ ·Ск ^{тк}	Луговато-сероземные светлые и солончаки такыровидные
ÇB ₁ ^s · Ş ^{qv}	Suvarılın açıq çəmənləşmiş-boz və qaysaqılı şoranlar	ЛС ₁ ^{op} ·Ск ^{кp}	Луговато-сероземные светлые орошаемые и солончаки корковые
ÇB ₁ ^{ql} · Ş ^{bt}	Qleyli açıq çəmənləşmiş-boz və bataqlı şoranlar	ЛС ₁ ^{rl} ·Ск ^б	Луговато-сероземные светлые глеевые и солончаки болотные
ÇB ₁ ^s · ÇB _{şn}	Suvarılın açıq çəmənləşmiş-boz və şoranvari çəmənləşmiş-boz	ЛС ₁ ^{op} ·ЛС ^{ck}	Луговато-сероземные светлые орошаемые и луговато-сероземные солончаковатые
ÇB ₁ ^{ssk} · BtÇ _{şn}	Suvarılan şorakətvari açıq çəmənləşmiş-boz və şoranlı bataqlı-çəmən torpaqlar	ЛС ₁ ^{ch op} ·БЛ ^{ck}	Луговато-сероземные светлые солонцеватые орошаемые и болотно-луговые солончаковые
ÇB ₁ ^{şn} · Ş ^{tb}	Şoranlı açıq çəmənləşmiş-boz və takırabənzər şoranlar	ЛС ₁ ^{ck} ·Ск ^{тк}	Луговато-сероземные светлые солончаковые и солончаки такыровидные
ÇB ₁ ^{ql} · Ş ^{qs}	Qleyvari açıq çəmənləşmiş-boz və qaysaqılı şoranlar	ЛС ₁ ^{rl} ·Ск ^ш	Луговато-сероземные светлые глееватые и солончаки корковые
ÇB ₁ ^{şk} · Ş ^{qv}	Şorakətvari açıq çəmənləşmiş-boz və qaysaqılı şoranlar	ЛС ₁ ^{ch} ·Ск ^{кp}	Луговато-сероземные светлые солонцеватые и солончаки корковые

ÇB ₁ ^{sq} . BtÇ _{zn}	Suvarılan şoranvari açıq çəmən-ləşmiş-boz və şoranlı bataqlı-çəmən	ЛС ₁ ^{ск оп} . БЛ ^{ск}	Луговато-сероземные свет- лые солончаковатые оро- шаемые и болотно-луговые солончаковые
ÇB ₁ · Ş ^{ir}	Açıq çəmənleşmiş-boz torpaqlar və irriqasiyalı şoranlar	ЛС ₁ · Ск ^{hp}	Луговато-сероземные свет- лые и солончаки ирригаци- онные
ÇB ₁ ^{ssk} . BtÇ _{zn}	Suvarılan şorakətvari açıq çəmən- leşmiş-boz və şoranlı bataqlı- çəmən	ЛС ₁ ^{ch оп} . БЛ ^{ск}	Луговато-сероземные свет- лые солонцеватые орошае- мые и болотно-луговые со- лончаковые
AlÇ ^y . AlÇ ^{ql}	Yuyulmuş allüvial-çəmən və qleyli allüvial-çəmən	Ал ^p . Ал ^{гл}	Аллювиально-луговые вы- щелоченные и аллювиально- луговые глеевые
'AlÇ ^y . ÇBt ^{gl}	Yuxa yuyulmuş allüvial-çəmən və qleyli çəmən –bataqlı	'Ал ^p . ЛБ ^{гл}	Аллювиально-луговые вы- щелоченные маломощные и лугово-болотные
AlÇ _m ^t . BtÇ _{zn} ^{sq}	Allüvial-çəmən tuqay meşə və şoranlı bataqlı-çəmən	Алл ^t . БЛ ^{ск}	Аллювиально-лугово-лесные тугайные и болотно-луговые солончаковые
AlÇ _m ^s . AlÇ	Suvarılan allüvial-çəmən meşə və allüvial-çəmən	Алл ^{оп} . Ал	Аллювиально-лугово-лесные орошаемые и аллювиально- луговые
BtÇ ^{sk} · Ş ^{qy}	Şorakətvari bataqlı-çəmən və qaysaqlı şoranlar	БЛ ^{ch} . Ск ^{kp}	Болотно-лугово солонцева- тые и солончаки корковые

TORPAQ OLMAYAN TÖRƏMƏLƏR

Duzlu süxurları (gilləri) səthə çıxmış şiddətli deflyasiyaya uğramış inkişaf etməmiş gipsli torpaq-qruntlar

Yamacların inkişaf etməmiş çınqıllı-torpaq qruntları

Yamacların çınqıllı-töküntülü kollüvial çöküntüləri

Karbonatlı-gipsli gillərlə örtülmüş şiddətli parçalanmış «bedlend» tipli alçaq-dağlıq

Şiddətli deflyasiyaya uğramış duzlu və gilli süxurları səthə çıxmış inkişaf etməmiş qonur və boz-qonur torpaq tiplərinə bənzər torpaq-qruntlar

Duzlu süxurlar səthə çıxmış şiddətli deflyasiyaya uğramış inkişaf etməmiş gipsli torpaq-qruntlar

Balıqqulaqlı əhəngdaşları səthə, çıxmış yuxa gillicəli-qumsal torpaq-qruntlar

Qumlu-gilli duzlu deflyasiya səthinə malik tam inkişaf etməmiş şorlaşmış boz-qonur torpaqlarla

Tam inkişaf etməmiş dərindən şorlaşmış qumlu-qumsal torpaq-qruntlar

НЕПОЧВЕННЫЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Сильно-дефилированные гипсоносные недоразвитые почвы-грунты с выходами соленосных пород (глин)

Недоразвитые щебнистые почво-грунты склонов

Щебнисто-осыпные коллювиальные отложения склонов

Сильно расчлененные низкогорья типа «бедленда» покрытые чехлом карбонатно-гипсоносных глин

Сильнодефилированные недоразвитые почва-грунты типа бурых почв с выходами глинистых соленосных пород

Сильно дефилированные высоко гипсоносные недоразвитые почво-грунты с выходами соленосных пород

Маломощные суглинисто-супесчаные почво-грунты с выходами ракушечных известняков

Песчанно-глинистые соленосные наносы дефляционных поверхностей с непольноразвитыми засоленными серо-бурыми почвами

Неполноразвитые глубинно-засоленные супесчанно-песчаные почво-грунты

Gilli duzlu süxurlarla qarışıq üzə çıxan gillicə-
li-qumsal sovrulmuş torpaq-qruntlar

Kür çayının cavan allüvial delta çöküntüləri

BAŞQA TÖRƏMƏLƏR

Palçıq vulkanlarının şorkalı brekçiyaları

Çay yataqlarının çaydaşlı-narın çöküntüləri

Daimi yaxud müvəqqəti su səthi olan bataqlıq

Şirin göllər

Şor göllər

Texnogen torpaqlar a) neftlə çirklənmiş; b)
dağ-mədən filizləri

Qırıntılı süxurların töküntü və səpintiləri

Sal süxurların üzə çıxması

Duzlu duz süxurlarının səthə çıxması

Qalıq qayalar

Yarğanlar

Суглинисто-супесчаные навсянны почво-
грунты в сочетании в выходами глинистых соле-
носных пород

Молодые аллювиальные дельтовые отложения
р. Куры.

ПРОЧИЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Сопочные брекчии грязевых вулканов

Галечниково-мелкоземистые отложения речных
русел

Болото с постоянным или временным водным
зеркалом

Озера пресные

Озера соленые

Техногенные земли а) нефтезагрязненные; б)
горно-рудные

Выходы скальных пород

Выходы соленосных глинистых пород

Скалы останцы

Овраги

**AZƏRBAYCANIN DÖVLƏT TORPAQ
XƏRİTƏSİNİN LEGENDASI**

«Elm» Redaksiya-Nəşriyyat və Poliqrafiya Mərkəzi

4,25 ç.v. Tirajı 200.
Sifariş № 42.

«Elm» RNPM-nin mətbəəsində çap edilmişdir.
(İstiqlaliyyət, 8).